

Provincial Gazette

5972

Friday, 20 December 2002

Registered at the Post Office as a Newspaper

CONTENTS

(*Reprints are obtainable at Room 12-06, Provincial Building, 4 Dorp Street, Cape Town 8001.)

No.		Page
Provincial Notices		
476	City of Cape Town: (Tygerberg Administration): Removal of restrictions	1418
477	City of Cape Town: (Cape Town Administration): Removal of restrictions	1418
478	City of Cape Town: (Blaauwberg Administration): Removal of restrictions	1418
479	City of Cape Town: (Helderberg Administration): Rectification: Removal of restrictions	1419
480	Bergervier Municipality: (Velddrif Administration): Rectification: Removal of restrictions	1419
Removal of restrictions in towns:		
	Applications:	1419
Tenders:		
	Notices:	1420
Local Authorities		
	Bergervier Municipality: Consent use	1420
	Bergervier Municipality: Subdivision and consent use	1420
	Breede River/Winelands Municipality: Rezoning	1421
	Breede River/Winelands Municipality: Rezoning and consolidation	1421
	Breede River/Winelands Municipality: Consent use	1422
	City of Cape Town: (Cape Town Administration): Closure	1422
	City of Cape Town: (Tygerberg Administration): Closure and alienation	1422
	Drakenstein Municipality: Closure and alienation	1422
	George Municipality: Departure	1423
	Cape Agulhas Municipality: Subdivision	1423
	Cape Agulhas Municipality: Subdivision	1423
	Cape Agulhas Municipality: Departure	1424
	Mossel Bay Municipality: Rezoning, alienation and consolidation	1424
	Mossel Bay Municipality: Closure	1425
	Overstrand Municipality: (Gansbaai Administration): Subdivision	1425
	Overstrand Municipality: (Gansbaai Administration): Subdivision	1425
	Overstrand Municipality: (Gansbaai Administration): Departure	1426
	Overstrand Municipality: (Hawston): Rezoning and departure	1426
	Swartland Municipality: Departure	1426
	Swartland Municipality: Rezoning and departure	1427

(Continued on page 1448)

Provinsiale Koerant

5972

Vrydag, 20 Desember 2002

As 'n Nuusblad by die Poskantoor Geregistreer

INHOUD

(*Herdrukke is verkrygbaar by Kamer 12-06, Provinsiale-gebou, Dorpsstraat 4, Kaapstad 8001.)

No.		Bladsy
Provinsiale Kennisgewings		
476	Stad Kaapstad: (Tygerberg Administrasie): Opheffing van beperkings	1418
477	Stad Kaapstad: (Kaapstad Administrasie): Opheffing van beperkings	1418
478	Stad Kaapstad: (Blaauwberg Administrasie): Opheffing van beperkings	1418
479	Stad Kaapstad: (Helderberg Administrasie): Regstelling: Opheffing van beperkings	1419
480	Bergervier Munisipaliteit: (Velddrif Administrasie): Regstelling: Opheffing van beperkings	1419
Opheffing van beperkings in dorpe:		
	Aansoek:	1419
Tenders:		
	Kennisgewings:	1420
Plaaslike Owerhede		
	Bergervier Munisipaliteit: Vergunningsgebruik	1420
	Bergervier Munisipaliteit: Onderverdeling en vergunningsgebruik	1420
	Breërvier/Wynland Munisipaliteit: Hersonerings	1421
	Breërvier/Wynland Munisipaliteit: Hersonerings en konsolidasie	1421
	Breërvier/Wynland Munisipaliteit: Vergunningsgebruik	1422
	Stad Kaapstad: (Kaapstad Administrasie): Sluiting	1422
	Stad Kaapstad: (Tygerberg Administrasie): Sluiting en vervreemding	1422
	Drakenstein Munisipaliteit: Sluiting en vervreemding	1422
	George Munisipaliteit: Afwyking	1423
	Kaap Agulhas Munisipaliteit: Onderverdeling	1423
	Kaap Agulhas Munisipaliteit: Onderverdeling	1423
	Kaap Agulhas Munisipaliteit: Afwyking	1424
	Mosselbaai Munisipaliteit: Hersonerings, vervreemding en konsolidasie	1424
	Mosselbaai Munisipaliteit: Sluiting	1425
	Overstrand Munisipaliteit: Onderverdeling	1425
	Overstrand Munisipaliteit: Onderverdeling	1425
	Overstrand Munisipaliteit: Afwyking	1426
	Overstrand Munisipaliteit: Hersonerings en afwyking	1426
	Swartland Munisipaliteit: Afwyking	1426
	Swartland Munisipaliteit: Hersonerings en afwyking	1427
	Swartland Munisipaliteit: Sluiting	1427
	Swartland Munisipaliteit: Sluiting	1427

(Vervolg op bladsy 1448)

PROVINCIAL NOTICES

The following Provincial Notices are published for general information.

G. A. LAWRENCE,
DIRECTOR-GENERAL

Provincial Building,
Wale Street,
Cape Town.

P.N. 476/2002

20 December 2002

CITY OF CAPE TOWN:

TYGERBERG ADMINISTRATION

REMOVAL OF RESTRICTIONS ACT, 1967

Notice is hereby given that the Acting Minister of Environmental Affairs and Development Planning, properly designated as competent authority in terms of paragraph (a) of State President Proclamation No. 160 of 31 October 1994, in terms of section 2(1) of the Removal of Restrictions Act, 1967 (Act 84 of 1967), and on application by the owner of Erf 676, Monte Vista, Goodwood, removes the wording, "As being in favour of the registered owner of any erf in the Township and subject to amendment or alteration by the Administrator under the provisions of section 18(3) of Ordinance No. 33 of 1934: That no building or structure or any portion thereof, except boundary walls and fences, shall be erected nearer than 15 ft. to the street line which forms a boundary of this erf. No such building or structure shall be situated within 5 ft. of the lateral boundary common to any adjoining erf." referred to in paragraph (1) on page 2 of Deed of Transfer No. T.11028 of 1948.

P.N. 477/2002

20 December 2002

CITY OF CAPE TOWN:

CAPE TOWN ADMINISTRATION

REMOVAL OF RESTRICTIONS ACT, 1967

I, Farzana Kapdi, in my capacity as Assistant Director in the Department of Environmental Affairs and Development Planning: Western Cape, acting in terms of the powers contemplated by section 2(1) of the Removal of Restrictions Act, 1967 (Act 84 of 1967), duly delegated to me in terms of section 1 of the Western Cape Delegation of Powers Law, 1994, and on application by the owners of Erf 43338, Cape Town at Crawford, removes conditions B.1., C.7., C.8., C.9. and C.10 in Deed of Transfer No. T.2403 of 1995.

P.N. 478/2002

20 December 2002

CITY OF CAPE TOWN:

BLAAUWBERG ADMINISTRATION

REMOVAL OF RESTRICTIONS ACT, 1967

I, Farzana Kapdi, in my capacity as Assistant Director in the Department of Environmental Affairs and Development Planning: Western Cape, acting in terms of the powers contemplated by section 2(1) of the Removal of Restrictions Act, 1967 (Act 84 of 1967), duly delegated to me in terms of section 1 of the Western Cape Delegation of Powers Law, 1994, and on application by the owners of Erf 5585, Milnerton, removes conditions II.A.(b), (c) and (d) and II.B(e) in Deed of Transfer No. T.52256 of 1995.

PROVINSIALE KENNISGEWINGS

Die volgende Provinsiale Kennisgewings word vir algemene inligting gepubliseer.

G. A. LAWRENCE,
DIREKTEUR-GENERAAL

Provinsiale-gebou,
Waalstraat,
Kaapstad.

P.K. 476/2002

20 Desember 2002

STAD KAAPSTAD:

TYGERBERG ADMINISTRASIE

WET OP OPHEFFING VAN BEPERKINGS, 1967

Kennis geskied hiermee dat die Waarnemende Minister van Omgewingsake en Ontwikkelingsbeplanning, behoorlik aangewys as bevoegde gesag ingevolge paragraaf (a) van Staatspresident Proklamasie Nr. 160 van 31 Oktober 1994, kragtens artikel 2(1) van die Wet op Opheffing van Beperkings, 1967 (Wet 84 van 1967), en op aansoek van die eienaar van Erf 676, Monte Vista, Goodwood, hef die bewoording, "As being in favour of the registered owner of any erf in the Township and subject to amendment or alteration by the Administrator under the provisions of section 18(3) of Ordinance No. 33 of 1934: That no building or structures or any portion thereof, except boundary walls and fences, shall be erected nearer than 15 ft. to the street line which forms a boundary of this erf. No such building or structure shall be situated within 5 ft. of the lateral boundary common to any adjoining erf." waarna verwys word in paragraaf (1) op bladsy 2 van Transportakte Nr. T.11028 van 1948.

P.K. 477/2002

20 Desember 2002

STAD KAAPSTAD:

KAAPSTAD ADMINISTRASIE

WET OP OPHEFFING VAN BEPERKINGS, 1967

Ek, Farzana Kapdi, in my hoedanigheid as Assistent-direkteur in die Departement van Omgewingsake en Ontwikkelingsbeplanning: Wes-Kaap, handelende ingevolge die bevoegdheid beoog in artikel 2(1) van die Wet op Opheffing van Beperkings, 1967 (Wet 84 van 1967), behoorlik aan my gedelegeer ingevolge artikel 1 van die Wes-Kaapse Wet op die Delegasie van Bevoegdhede, 1994, en op aansoek van die eienaars van Erf 43338, Kaapstad te Crawford, voorwaardes B.1., C.7., C.8., C.9 en C.10 in Transportakte Nr. T.2403 van 1995, ophef.

P.K. 478/2002

20 Desember 2002

STAD KAAPSTAD:

BLAAUWBERG ADMINISTRASIE

WET OP OPHEFFING VAN BEPERKINGS, 1967

Ek, Farzana Kapdi, in my hoedanigheid as Assistent-Direkteur in die Departement van Omgewingsake en Ontwikkelingsbeplanning: Wes-Kaap, handelende ingevolge die bevoegdheid beoog in artikel 2(1) van die Wet op Opheffing van Beperkings, 1967 (Wet 84 van 1967), behoorlik aan my gedelegeer ingevolge artikel 1 van die Wes-Kaapse Wet op die Delegasie van Bevoegdhede, 1994, en op aansoek van die eienaars van Erf 5585, Milnerton, hef voorwaardes II.A.(b), (c) en (d) en II.B.(e) in Transportakte Nr. T.52256 van 1995, op.

P.N. 479/2002

20 December 2002

RECTIFICATION**CITY OF CAPE TOWN:****HELDERBERG ADMINISTRATION****REMOVAL OF RESTRICTIONS ACT, 1967
(ACT 84 OF 1967)**

I, André John Lombaard, in my capacity as Assistant Director in the Department of Environmental Affairs and Development Planning: Western Cape, acting in terms of the powers contemplated by section 2(1) of the Removal of Restrictions Act, 1967 (Act 84 of 1967), duly delegated to me in terms of section 1 of the Western Cape Delegation of Powers Law, 1994, and on application by the owner of Erf 12666, Somerset West, remove conditions C.(i), D.(1) and E.(a) contained in Deed of Transfer No. T.33003 of 2000.

P.N. 271/2002 dated 30 August 2002 is hereby cancelled.

P.N. 480/2002

20 December 2002

RECTIFICATION**BERGRIVIER MUNICIPALITY:****VELDDRIF ADMINISTRATION****REMOVAL OF RESTRICTIONS ACT, 1967**

I, Farzana Kapdi, in my capacity as Assistant Director in the Department of Environmental Affairs and Development Planning: Western Cape, acting in terms of the powers contemplated by section 2(1) of the Removal of Restrictions Act, 1967 (Act 84 of 1967), duly delegated to me in terms of section 1 of the Western Cape Delegation of Powers Law, 1994, and on application by the owner of Erf 1079, Veldrif, removes conditions E."1., 2. and 3. in Deed of Transfer No. T.116126 of 1997.

P.N. 438/2002 of 13 December 2002 is hereby cancelled.

GEORGE MUNICIPALITY:**NOTICE NO. 208 OF 2002****REMOVAL OF RESTRICTIONS ACT, 1967
(ACT 84 OF 1967)****CONSENT USE AND DEPARTURE: ERF 363, WILDERNESS
(WATERSIDE ROAD)**

Notice is hereby given in terms of section 3(6) of the above Act that the undermentioned application has been received and is open for inspection at the office of the Chief Townplanner, Victoria Street, George, and at the office of the Director: Land Development Management, Provincial Administration of the Western Cape, 27 Wale Street, Cape Town, from 08:00-12:30 and 13:00-15:30 (Mondays to Fridays) in Room 601.

Any objections, with full reasons therefor, should be lodged in writing at the office of the above-mentioned Director: Land Development Management, Private Bag X9086, Cape Town 8000, with a copy to the above-mentioned Local Authority on or before 20 January 2003, quoting the above Act and the objector's erf number.

*Applicant**Nature of Application*

Delplan on behalf of
E. Roos & E. Stander
Schoeman

Removal of a restrictive title condition applicable to Erf 363, Waterside Road, Wilderness, to enable the owner to utilise an existing outbuilding as a second dwelling (departure), as well as a departure for a building line relaxation on the northern street building line from 5 m to 1,5 m and side building line to 1 m.

T. I. Lötter, Acting Municipal Manager, Civic Centre, York Street, George 6530.

20 December 2002.

P.K. 479/2002

20 Desember 2002

REGSTELLING**STAD KAAPSTAD:****HELDERBERG ADMINISTRASIE****WET OP OPHEFFING VAN BEPERKINGS, 1967
(WET 84 VAN 1967)**

Ek, André John Lombaard, in my hoedanigheid as Assistent-direkteur in die Departement van Omgewingsake en Ontwikkelingsbeplanning: Wes-Kaap, handelende ingevolge die bevoegdheid beoog in artikel 2(1) van die Wet op Opheffing van Beperkings, 1967 (Wet 84 van 1967), behoorlik aan my gedelegeer ingevolge artikel 1 van die Wes-Kaapse Wet op die Delegasie van Bevoegdhede, 1994, en op aansoek van die eienaar van Erf 12666, Somerset-Wes, hef voorwaardes C.(i), D.(1) en E.(a) vervat in Transportakte Nr. T.33003 van 2000, op.

P.K. 271/2002 gedateer 30 Augustus 2002 word hiermee gekanselleer.

P.K. 480/2002

20 Desember 2002

REGSTELLING**MUNISIPALITEIT BERGRIVIER:****VELDDRIF ADMINISTRASIE****WET OP OPHEFFING VAN BEPERKINGS, 1967**

Ek, Farzana Kapdi, in my hoedanigheid as Assistent-direkteur in die Departement van Omgewingsake en Ontwikkelingsbeplanning: Wes-Kaap, handelende ingevolge die bevoegdheid beoog in artikel 2(1) van die Wet op Opheffing van Beperkings, 1967 (Wet 84 van 1967), behoorlik aan my gedelegeer ingevolge artikel 1 van die Wes-Kaapse Wet op die Delegasie van Bevoegdhede, 1994, en op aansoek van die eienaar van Erf 1079, Veldrif, hef voorwaardes E."1., 2. en 3. in Transportakte Nr. T.116126 van 1997, op.

P.K. 438/2002 gedateer 13 Desember 2002 word hiermee gekanselleer.

MUNISIPALITEIT GEORGE:**KENNISGEWING NR. 208 VAN 2002****WET OP OPHEFFING VAN BEPERKINGS, 1967
(WET 84 VAN 1967)****TOESTEMMINGSGEBRUIK EN AFWYKING: ERF 363,
WILDERNIS (WATERSIDEWEG)**

Kennis geskied hiermee ingevolge artikel 3(6) van bogenoemde Wet dat die onderstaande aansoek ontvang is en by die kantoor van die Hoof Stadsbeplanner, Victoriastraat, George, en by die kantoor van die Direkteur: Grondontwikkelingsbestuur, Provinsiale Administrasie van die Wes-Kaap, Waalstraat 27, Kaapstad, vanaf 08:00-12:30 en 13:00-15:30 (Maandae tot Vrydae) ter insae lê in Kamer 601.

Enige besware, met redes, moet skriftelik voor of op 20 Januarie 2003 by die kantoor van bogenoemde Direkteur: Grondontwikkelingsbestuur, Privaatsak X9086, Kaapstad 8000, met 'n afskrif aan bogenoemde Wet en beswaarmaker se ernommer.

*Aansoeker**Aard van Aansoek*

Delplan namens
E. Roos & E. Stander
Schoeman

Opheffing van 'n beperkende titelvoorwaarde van toepassing op Erf 363, Watersideweg, Wildernis, ten einde die eienaar in staat te stel om die bestaande buitegebou as aparte tweede woning te gebruik (Afwyking), asook 'n afwyking vir die verslapping van die noordelike straatboulyn vanaf 5 m na 1,5 m en syboulyn na 1 m.

T. I. Lötter, Waarnemende Munisipale Bestuurder, Burgersentrum, Yorkstraat, George 6530.

20 Desember 2002.

TENDERS

N.B. Tenders for commodities/services, the estimated value of which exceeds R20 000, are published in the Government Tender Bulletin, which is obtainable from the Government Printer, Private Bag X85, Pretoria, on payment of a subscription.

NOTICES BY LOCAL AUTHORITIES**BERG RIVER MUNICIPALITY:****APPLICATION FOR CONSENT USAGE
(PORTERVILLE)**

Notice is hereby given in terms of Council's Zoning Scheme (section 8 Scheme Regulations) that the Council has received the undermentioned application for consideration:

<i>Applicant</i>	<i>Nature of Application</i>
J. F. von Williegh	Application for consent usage in respect of Erf 1243, Church Street, Porterville, for the purpose of operating a bed-and-breakfast establishment.

Details of the proposal are available at the Municipal Offices, Church Street, Piketberg, during office hours.

Any objections, with full reasons therefor, should be lodged in writing with the Municipal Manager, Church Street, Piketberg (P.O. Box 60, Piketberg 7320) or fax (022) 913-1380 before 12:00 on Friday, 10 January 2003. — A. J. Bredenhann, Municipal Manager, P.O. Box 60, Piketberg 7320. 12500

BERGRIVIER MUNICIPALITY:**APPLICATION FOR CONSENT USAGE AND
SUBDIVISION
(PORTERVILLE)**

Notice is hereby given in terms of section 24 of the Land Use Planning Ordinance No. 15 of 1985 as well as Council's Zoning scheme (section 8) Scheme Regulations, that the Council has received the undermentioned application for consideration:

<i>Applicant</i>	<i>Nature of Application</i>
C. K. Rumboll & Partners on behalf of Harmonie Trust	Application for subdivision of Erf 1666, Voortrekker Road, Porterville, and consent usage in respect of Portion A (business zone I) to utilise the existing building for residential purposes.

Details of the proposal are available at the Municipal Offices, Church Street, Piketberg, during office hours.

Any objections, with full reasons therefor, should be lodged in writing with the Municipal Manager, Church Street, Piketberg (P.O. Box 60, Piketberg 7320), or fax (022) 913-1380 before 12:00 on Friday, 10 January 2003. — A. J. Bredenhann, Municipal Manager, Bergrivier Municipality, Church Street, P.O. Box 60, Piketberg 7320. 12501

TENDERS

L.W. Tenders vir kommoditeite/dienste waarvan die beraamde waarde meer as R20 000 beloop, word in die Staatstenderbulletin gepubliseer wat by die Staatsdrukker, Privaatsak X85, Pretoria, teen betaling van 'n intekengeld verkrygbaar is.

KENNISGEWINGS DEUR PLAASLIKE OWERHEDE**MUNISIPALITEIT BERGRIVIER:****AANSOEK OM VERGUNNINGSGEBRUIK
(PORTERVILLE)**

Kennisgewing geskied hiermee ingevolge die Raad se Soneringskema (artikel 8 Skemaregulasies) dat die ondergemelde aansoek deur die Raad ontvang is en oorweeg word:

<i>Aansoeker</i>	<i>Aard van Aansoek</i>
J. F. von Wielligh	Aansoek om vergunningsgebruik ten opsigte van Erf 1243, Kerkstraat, Porterville, ten einde 'n bed-en-ontbytonderneming te bedryf.

Besonderhede van die aansoek is gedurende kantoorure by die munisipale kantore, Kerkstraat, Piketberg, beskikbaar.

Enige besware, met volledige redes daarvoor, moet skriftelik by die Munisipale Bestuurder, Kerkstraat, Piketberg (Posbus 60, Piketberg 7320) of per faks (022) 913-1380 ingedien word voor 12:00 op Vrydag, 10 Januarie 2003. — A. J. Bredenhann, Munisipale Bestuurder, Posbus 60, Piketberg 7320. 12500

BERGRIVIER MUNISIPALITEIT:**AANSOEK OM ONDERVERDELING EN
VERGUNNINGSGEBRUIK
(PORTERVILLE)**

Kennisgewing geskied hiermee ingevolge artikel 24 van die Ordonnansie op Grondgebruikbeplanning, Nr. 15 van 1985, asook die Raad se Soneringskema (artikel 8 Skemaregulasies), dat die ondergemelde aansoek deur die Raad ontvang is en oorweeg word:

<i>Aansoeker</i>	<i>Aard van Aansoek</i>
C. K. Rumboll en Vennote namens Harmonie Trust	Aansoek om onderverdeling van Erf 1666, Voortrekkerweg, Porterville, en vergunningsgebruik ten opsigte van Gedeelte A (sakesone I) ten einde die bestaande sakegebou om te skakel in 'n woongebou.

Besonderhede van die aansoek is gedurende kantoorure by die munisipale kantore, Kerkstraat, Piketberg, beskikbaar.

Enige besware, met volledige redes daarvoor, moet skriftelik by die Munisipale Bestuurder, Kerkstraat, Piketberg (Posbus 60, Piketberg 7320), of per faks (022) 913-1126, ingedien word voor 12:00 op Vrydag, 10 Januarie 2003. — A. J. Bredenhann, Munisipale Bestuurder, Bergrivier Munisipaliteit, Kerkstraat, Posbus 60, Piketberg 7320. 12501

**BREEDE RIVER/WINELANDS MUNICIPALITY:
(McGREGOR OFFICE)**

MN NO. 125/2002

PROPOSED REZONING:

ERF 1061, CNR. MILL AND BREE STREETS, McGREGOR

Notice is hereby given in terms of the provisions of section 17(2)(a) of the Land Use Planning Ordinance, 1985 (Ordinance 15 of 1985), that Council has received an application from Mr. L. R. Daniels for the rezoning of Erf 1061 from residential zone I to residential zone V to run a guest-house.

The application will be open for inspection at the McGregor Office during normal office hours. Any legal and fully motivated comments/objections, if any, must be made in writing to the Municipal Manager before 15 January 2003. Further details are obtainable from Mr. Kobus Brand ((023) 614-1112) during office hours. Any person who cannot write may come during office hours to a place where a staff member of the municipality named in the invitation, will assist that person to transcribe that person's comments or representations. — N. Nel, Municipal Manager, Municipal Office, Private Bag X2, Ashton 6715.

12502

**BREEDE RIVER/WINELANDS MUNICIPALITY:
(ROBERTSON OFFICE)**

MN NO. 124/2002

**PROPOSED REZONING AND CONSOLIDATION
OF ERVEN 932, 933 AND 873
ORDINANCE 15 OF 1985 LAND USE PLANNING
PARKING AREA/INFORMAL TRADING AREA**

Notice is hereby given in terms of the provisions of section 18 of the Land Use Planning Ordinance, 1985 (Ordinance 15 of 1985), that Council is presently considering the rezoning and consolidation of land as stipulated below.

Rezoning and consolidation of Erven 932, 933 and 873 from single residential zone to uses for which land is reserved, namely Local government purposes to utilise (a) Erven 932 and 933 as a parking area and (b) to create an informal trading area (Erf 873). Council is also considering the amendment of the by-law for the supervision and control of the carrying on of the business of street vendor/pedlar or hawkker.

The application and also further intentions of Council to create an informal trading area and taxi parking area in Hope Street (Paul Kruger and Reitz Street), will be open for inspection at the Robertson Office during normal office hours. Any legal and fully motivated comments/objections, if any, must be made in writing to the Municipal Manager before 15 January 2003. Further details are obtainable from Mr. Kobus Brand ((023) 614-1112) during office hours. Any person who cannot write may come during office hours to a place where a staff member of the municipality named in the invitation, will assist that person to transcribe that person's comments or representations. — N. Nel, Municipal Manager, Municipal Office, Private Bag X2, Ashton 6715.

12503

**MUNISIPALITEIT BREËRIVIER/WYNLAND:
(McGREGOR KANTOOR)**

MK NR. 125/2002

VOORGESTELDE HERSONERING:

ERF 1061, H/V MEUL- EN BREESTRAAT, McGREGOR

Kennis geskied hiermee ingevolge artikel 17(2)(a) van die Ordonnansie op Grondgebruikbeplanning, 1985 (Ordonnansie 15 van 1985), dat 'n aansoek ontvang is van mnr. L. R. Daniels vir die voorgestelde hersonering van Erf 1061 vanaf residensiële sone I na residensiële sone V ten einde 'n gastehuis te bedryf.

Die aansoek lê ter insae gedurende kantoorure by die McGregor kantoor en skriftelike regsgelde en goed gemotiveerde besware/kommentaar indien enige, moet nie later as 15 Januarie 2003 skriftelik by die Munisipale Bestuurder ingedien word nie. Nadere besonderhede is gedurende kantoorure by mnr. Kobus Brand ((023) 614-1112) beskikbaar. 'n Persoon wat nie kan skryf nie kan gedurende kantoorure na 'n plek kom waar 'n personeellid van die Munisipaliteit, wat in die uitnodiging gemeld word, daardie persoon sal help om die persoon se kommentaar of vertoë af te skryf. — N. Nel, Munisipale Bestuurder, Munisipale Kantoor, Privaatsak X2, Ashton 6715.

12502

**MUNISIPALITEIT BREËRIVIER/WYNLAND:
(ROBERTSON KANTOOR)**

MK NR. 124/2002

**VOORGESTELDE HERSONERING EN KONSOLIDASIE
VAN ERVE 932, 933 EN 873
ORDONNANSIE 15 VAN 1985 GRONDGEBRUIKBEPLANNING
PARKEERAREA/INFORMELE STRAATHANDELSAREA**

Kennis geskied hiermee ingevolge artikel 18 van die Ordonnansie op Grondgebruikbeplanning, 1985 (Ordonnansie 15 van 1985), dat die Raad van voorneme is om die Soneringskema soos volg te wysig:

Hersonering en konsolidasie van Erve 932, 933 en 873 vanaf enkelwoning sone na 'n gebruik waarvoor grond afgesonder is naamlik plaaslike owerheidsdoeleindes vir die daargestelling van (a) 'n parkeerarea (Erve 932 en 933) en (b) informele straathandelsarea (Erf 873). Die Raad beoog verder ook om die betrokke verordening ten opsigte van die toesig en beheer oor die bedryf van die besigheid van straathandelaar/venter/smous te hersien.

Die aansoek asook verdere voorneme van die Raad ten einde informele straathandel asook die daargestelling van taxi staanplekke in Hoopstraat (Paul Kruger- en Reitzstraat) te vestig, lê ter insae gedurende kantoorure by die Robertson kantoor en skriftelike regsgeldige en goed gemotiveerde besware/kommentaar indien enige, moet nie later as 15 Januarie 2003 skriftelik by die Munisipale Bestuurder ingedien word nie. Nadere besonderhede is gedurende kantoorure by mnr. Kobus Brand ((023) 614-1112) beskikbaar. 'n Persoon wat nie kan skryf nie kan gedurende kantoorure na 'n plek kom waar 'n personeellid van die Munisipaliteit, wat in die uitnodiging gemeld word, daardie persoon sal help om die persoon se kommentaar of vertoë af te skryf. — N. Nel, Munisipale Bestuurder, Munisipale Kantoor, Privaatsak X2, Ashton 6715.

12503

**BREEDE RIVER/WINELANDS MUNICIPALITY:
(MONTAGU OFFICE)**

MN NO. 127/2002

PROPOSED CONSENT USE:

ERF 481, 31 KOHLER STREET, MONTAGU
(Montague Zoning Scheme Regulations)

Notice is hereby given in terms of the provisions of the Zoning Scheme Regulations of Montagu (section 15 of the Land Use Planning Ordinance No. 15 of 1985), that Council has received an application for consent use from Mr. L. B. Matthysen to run a bed & breakfast accommodation activity from Erf 481, Montagu.

The application will be open for inspection at the Montagu Office during normal office hours. Any legal and fully motivated comments/objections, if any, must be made in writing to the Municipal Manager before 15 January 2003. Further details are obtainable from Mr. Kobus Brand ((021) 614-1112) during office hours. Any person who cannot write may come during office hours to a place where a staff member of the municipality named in the invitation, will assist that person to transcribe that person's comments or representations. — N. Nel, Municipal Manager, Municipal Office, Private Bag X2, Ashton 6715.

12504

CITY OF CAPE TOWN:

SOUTH PENINSULA ADMINISTRATION

**CLOSING OF PORTION OF WILFRED STREET
ADJOINING ERF 772, SIMON'S TOWN**

Notice is hereby given in terms of section 137(1) of the Municipal Ordinance, No. 20 of 1974, that a portion of Wilfred Street adjoining Erf 772, Simon's Town, as shown on Plan LT 186, has now been closed. (S/2543/41 v1 (p.179).) — Dave Daniels, Acting City Manager, City of Cape Town: South Peninsula Administration, 3 Victoria Road, Plumstead.

(S14/3/4/3/83/67/772). 20 December 2002.

12505

CITY OF CAPE TOWN:

TYGERBERG ADMINISTRATION

**CLOSURE AND ALIENATION OF PUBLIC OPEN SPACE,
ERF 655, DURBANVILLE**

Notice is hereby given that the public open space, Erf 655, Eversdal, Durbanville, has been closed. (S8735/3 V1 (p.129).) — David Daniels, Acting City Manager.

20 December 2002.

12506

DRAKENSTEIN MUNICIPALITY:

**CLOSURE AND ALIENATION OF PORTION OF PUBLIC
PLACE: ERF 1038, BLOUVLEI ROAD, WELLINGTON**

Notice is hereby given in terms of the provisions of Ordinance No. 20 of 1974, that the Council intends to close a portion of public place, being Erf 1038, Blouville Road, Wellington (in extent $\pm 346 \text{ m}^2$), for alienation at R25/m² (excluding VAT) to the owner of adjacent Erf 10570, Wellington for consolidation with Erf 10570, subject to certain conditions.

A plan and particulars regarding the above proposal are open for inspection during office hours at the office of the Head: Planning and Development (Section: Land Survey), Administrative Offices, Berg River Boulevard, Paarl, and any objections to the aforesaid proposal must be lodged in writing with the undersigned not later than 3 January 2003. Late objections will not be considered. — J. J. H. Carstens, Municipal Manager.

15/4/1 (1038 Well) 20 December 2002.

12507

**MUNISIPALITEIT BREËRVIER/WYNLAND:
(MONTAGU KANTOOR)**

MK NR. 125/2002

VOORGESTELDE VERGUNNINGSGEBRUIK:

ERF 481, KOHLERSTRAAT 31, MONTAGU
(Montagu Sonering Skemaregulasies)

Kennis geskied hiermee ingevolge die Sonering Skemaregulasies van Montagu (artikel 15 van die Ordonnansie op Grondgebruiksbeplanning Nr. 15 van 1985), dat die Raad 'n aansoek om vergunningsgebruik ontvang het van mnr. L. B. Matthysen ten einde 'n bed & ontbyt akkommodasie fasiliteit vanaf bogenoemde erf te bedryf.

Die aansoek lê ter insae gedurende kantoorure by die Montagu kantoor en skriftelike regsgelde en goed gemotiveerde besware/kommentaar indien enige, moet nie later as 15 Januarie 2003 skriftelik by die Munisipale Bestuurder ingedien word nie. Nadere besonderhede is gedurende kantoorure by mnr. Kobus Brand ((023) 614-1112) beskikbaar. 'n Persoon wat nie kan skryf nie kan gedurende kantoorure na 'n plek kom waar 'n personeelid van die Munisipaliteit, wat in die uitnodiging gemeld word, daardie persoon sal help om die persoon se kommentaar of versoë af te skryf. — N. Nel, Munisipale Bestuurder, Munisipale Kantoor, Privaatsak X2, Ashton 6715.

12504

STAD KAAPSTAD:

SUIDSKIEREILAND ADMINISTRASIE

**SLUITING VAN GEDEELTE VAN WILFREDSTRAAT
AANGRENSENDE ERF 772, SIMONSTAD**

Kennis geskied hiermee ingevolge artikel 137(1) van die Munisipale Ordonnansie Nr. 20 van 1974 dat 'n gedeelte van Wilfredstraat aangrensende Erf 772 Simonstad, wat op Plan LT 186 aangetoon word, nou gesluit is. (S/2543/41 v1 (p.179).) — Dave Daniels, Waarnemende Stadsbestuurder, Stad Kaapstad: Suidskiereiland Administrasie, Victoriaweg 3, Plumstead.

(S14/3/4/3/83/67/772). 20 Desember 2002.

12505

STAD KAAPSTAD:

TYGERBERG ADMINISTRASIE

**SLUITING EN VERVREEMDING VAN PUBLIEKE OOPRUIMTE,
ERF 655, DURBANVILLE**

Kennis geskied hiermee dat openbare plek, Erf 655, Eversdal, Durbanville, gesluit is. (S8735/3 V1 (p. 129).) — David Daniels, Waarnemende Stadsbestuurder.

20 Desember 2002.

12506

MUNISIPALITEIT DRAKENSTEIN:

**SLUITING EN VERVREEMDING VAN GEDEELTE VAN PUBLIEKE
OOPRUIMTE: ERF 1038, BLOUVLEIWEG, WELLINGTON**

Kennis geskied hiermee ingevolge die bepalings van Ordonnansie 20 van 1974 dat die Raad van voorneme is om 'n gedeelte van publieke oopruimte Erf 1038, Blouvilleweg, Wellington (groot $\pm 346 \text{ m}^2$) te sluit en teen R25/m² (BTW uitgesluit) aan die aangrensende eienaar van Erf 10570, Wellington, te vervreem vir konsolidasie met Erf 10570, onderworpe aan sekere voorwaardes.

'n Plan en besonderhede aangaande bogenoemde voorstel is gedurende kantoorure ter insae by die kantoor van die Hoof: Beplanning en Ontwikkeling (Afdeling: Landmeting), Administratiewe Kantore, Bergrivier Boulevard, Paarl, en enige besware teen voornoemde voorstel, moet skriftelik by die ondergetekende ingedien word nie later as 3 Januarie 2003 nie. Laat besware sal nie oorweeg word nie. — J. J. H. Carstens, Munisipale Bestuurder.

15/4/1 (1038 Well) 20 Desember 2002.

12507

GEORGE MUNICIPALITY:

NOTICE NO. 209 OF 2002

DEPARTURE: ERF 1965, WILDERNESS (BUXTON CLOSE)

Notice is hereby given that the Council has received an application for a departure in terms of section 15 of Ordinance 15 of 1985 for:

1. A duet dwelling on the property (second dwelling).
2. To relax the building lines as follows:
 - Eastern boundary from 3 m to 2 m;
 - Western and southern boundary from 3 m to 2,5 m.
3. To paint the exterior of the dwelling with a natural earth colour.

Details of the proposal are available for inspection at the Council's office at Victoria Street, George, during normal office hours, Mondays to Fridays. Enquiries: J. Visser, Reference: Erf 1965, Wilderness.

Motivated objections, if any, must be lodged in writing with the Chief Town Planner, by not later than 20 January 2003.

Any person who is unable to write, can submit their objection verbally to the Council's office where they will be assisted by a staff member to put their comments in writing. — T. I. Lötter, Acting Municipal Manager, Civic Centre, York Street, George 6530.

20 December 2002.

12508

CAPE AGULHAS MUNICIPALITY:

PROPOSED SUBDIVISION: ERF 169, BREDASDORP

Notice is hereby given in terms of section 24(2) of the Land Use Planning Ordinance, 1985 (No. 15 of 1985) that Council has received an application for the subdivision of Erf 169, Bredasdorp, into two portions of 3 047 m².

Further particulars are available for inspection in the office of the undersigned during office hours and written objections, if any, must reach him not later than 6 January 2003. — K. Jordaan, Municipal Manager, P.O. Box 51, Bredasdorp 7280.

20 December 2002.

12509

CAPE AGULHAS MUNICIPALITY:

PROPOSED SUBDIVISION OF PORTION 27 OF THE FARM HOUT KLOOF NO. 513, CALEDON

Notice is hereby given in terms of section 24(2) of the Land Use Planning Ordinance, 1985 (Ordinance No. 15 of 1985) that Council has received an application for the subdivision of Portion 27, of the farm Hout Kloof No. 513, Caledon, into two portions, namely Portion A (48,52 ha) and the Remainder (48,52 ha). Portion A will then be consolidated with Portion 26 of the farm Hout Kloof No. 513, Caledon.

Further particulars are available for inspection in the office of the undersigned during office hours and written objections, if any, must reach him not later than 6 January 2003. — K. Jordaan, Municipal Manager, P.O. Box 51, Bredasdorp 7280.

20 December 2002.

12510

MUNISIPALITEIT GEORGE:

KENNISGEWING NR. 209 VAN 2002

AFWYKING: ERF 1965, WILDERNIS (BUXTONSLOT)

Kennis geskied dat die Raad 'n aansoek ontvang het om afwyking in terme van artikel 15 van Ordonnansie 15 van 1985 ten einde:

1. 'n Duet woning toe te laat (tweede wooneenheid).
2. Die boulyne soos volg te verslag:
 - Oostelike grens vanaf 3 m na 2 m;
 - Westelike en suidelike grens vanaf 3 m na 2,5 m.
3. Die mure van die beoogde woning met 'n aardse/natuurlike kleur te verf.

Volledige besonderhede van die voorstel sal gedurende gewone kantoorure, Maandae tot Vrydae, ter insae wees by die Raad se kantoor te Victoriastraat, George. Navrae: J. Visser, Verwysing: Erf 1965, Wildernis.

Gemotiveerde besware, indien enige, moet skriftelik by die Hoof Stadsbeplanner ingedien word nie later nie as 20 Januarie 2003.

Indien 'n persoon nie kan skryf nie, kan sodanige persoon sy kommentaar mondelings by die Raad se kantoor aflê waar 'n personeelid sal help om die kommentaar/vertoë op skrif te stel. — T. I. Lötter, Waarnemende Munisipale Bestuurder, Burgersentrum, Yorkstraat, George 6530.

20 Desember 2002.

12508

MUNISIPALITEIT KAAP AGULHAS:

VOORGESTELDE ONDERVERDELING: ERF 169, BREDASDORP

Kennis geskied hiermee ingevolge artikel 24(2) van die Ordonnansie op Grondgebruikbeplanning, 1985 (Nr. 15 van 1985) dat die Raad 'n aansoek ontvang het vir die onderverdeling van Erf 169, Bredasdorp, in twee gedeeltes van 3 047 m² elk.

Verdere besonderhede van bogenoemde lê ter insae in die kantoor van die ondergetekende en skriftelike besware, indien enige, moet hom nie later as 6 Januarie 2003 bereik nie. — K. Jordaan, Munisipale Bestuurder, Posbus 51, Bredasdorp 7280.

20 Desember 2002.

12509

MUNISIPALITEIT KAAP AGULHAS:

VOORGESTELDE ONDERVERDELING VAN GEDEELTE 27 VAN DIE PLAAS HOUT KLOOF NR. 513, CALEDON

Kennis geskied hiermee ingevolge artikel 24(2) van die Ordonnansie op Grondgebruikbeplanning, 1985 (Ordonnansie Nr. 15 van 1985) dat die Raad 'n aansoek ontvang het vir die onderverdeling van Gedeelte 27 van die plaas Hout Kloof Nr. 513, Caledon, in twee gedeeltes, naamlik Gedeelte A (48,52 ha) en die Restant (48,52 ha). Gedeelte A word daarna gekonsolideer met Gedeelte 26 van die plaas Hout Kloof Nr. 513, Caledon.

Verdere besonderhede van bogenoemde lê ter insae in die kantoor van die ondergetekende en skriftelike besware, indien enige, moet hom nie later as 6 Januarie 2003 bereik nie. — K. Jordaan, Munisipale Bestuurder, Posbus 51, Bredasdorp 7280.

20 Desember 2002.

12510

CAPE AGULHAS MUNICIPALITY:

APPLICATION FOR A DEPARTURE: PORTION 13 (PORTION OF PORTION 12) OF THE FARM ZANDFONTEIN NO. 185, BREDASDORP

Notice is hereby given in terms of section 15(2) of the Land Use Planning Ordinance, 1985 (Ordinance No. 15 of 1985) that Council has received an application for a departure from Mr S. F. Vermeulen to mine gravel on the above-mentioned property.

Further particulars are available for inspection in the office of the undersigned during office hours and written objections, if any, must reach him not later than 7 January 2003. — K. Jordaan, Municipal Manager, P.O. Box 51, Bredasdorp 7280.

20 December 2002.

12511

MOSEL BAY MUNICIPALITY:

LAND USE PLANNING ORDINANCE, 1985
(ORD. 15 OF 1985)
MUNICIPAL ORDINANCE, 1974 (ORD. 20 OF 1974)
LOCAL GOVERNMENT ACT: MUNICIPAL SYSTEMS, 2000
(ACT 32 OF 2000)REZONING, ALIENATION, CONSOLIDATION AND
SUBDIVISION OF A PORTION OF
ERF 3601 ADJACENT TO ERF 3604, MOSSEL BAY

It is hereby notified in terms of sections 17 and 24 of the Land Use Planning Ordinance, 1985 (Ordinance 15 of 1985), as well as section 124 of the Municipal Ordinance that the undermentioned application has been received by the Municipal Manager and is open to inspection at the Department: Town Planning, 4th Floor, Montagu Place, Montagu Street, Mossel Bay.

Any objections, with full reasons therefor, should be lodged in writing to the Municipal Manager, P.O. Box 25, Mossel Bay 6500 on or before Monday, 20 January 2003 quoting the above Ordinance and objector's erf number. In terms of section 21(4) of the Local Government Act: Municipal Systems, 2000 (Act 32 of 2000) notice is hereby given that persons who cannot write can approach any of the five Customer Care Managers of Council at Mossel Bay, D'Almeida, KwaNonqaba, Hartenbos and Great Brak River respectively whom will assist you in putting your comments or objections in writing.

Applicant: A. Chambers.

Nature of Application: Rezoning: Rezoning of a portion of Erf 3601, "private open space" to "single residential zone".

Alienation: The alienation of a portion of Erf 3601 to the owner of Erf 3604, Mossel Bay.

Consolidation: The consolidation of a portion of Erf 3601 with Erf 3604, Mossel Bay. The zoning of the consolidated portion shall be "single residential zone".

Subdivision: The subdivision of a portion of Erf 3601 for consolidation with Erf 3604.

File Reference: BC-12.

C. Zietsman, Municipal Manager.

20 December 2002.

12512

MUNISIPALITEIT KAAP AGULHAS:

AANSOEK OM AFWYKING: GEDEELTE 13 (GEDEELTE VAN GEDEELTE 12) VAN DIE PLAAS ZANDFONTEIN NR. 185, BREDASDORP

Kennis geskied hiermee ingevolge artikel 15(2) van die Ordonnansie op Grondgebruikbeplanning, 1985 (Ordonnansie Nr. 15 van 1985) dat die Raad 'n aansoek van mnr. S. F. Vermeulen ontvang het vir 'n afwyking ten einde gruis op bogenoemde eiendom te myn.

Verdere besonderhede van bogenoemde lê ter insae in die kantoor van die ondergetekende en skriftelike besware, indien enige, moet hom nie later as 7 Januarie 2003 bereik nie. — K. Jordaan, Munisipale Bestuurder, Posbus 51, Bredasdorp 7280.

20 Desember 2002.

12511

MUNISIPALITEIT MOSSELBAAI:

ORDONNANSIE OP GRONDGEBRUIKBEPLANNING, 1985
(ORD. 15 VAN 1985)
MUNISIPALE ORDONNANSIE, 1974 (ORD. 20 VAN 1974)
WET OP PLAASLIKE REGERING: MUNISIPALE STELSELS, 2000
(WET 32 VAN 2000)HERSONERING, VERVREEMDING, KONSOLIDASIE
EN ONDERVERDELING VAN GEDEELTE VAN
ERF 3601 GRESEND AAN ERF 3604, MOSSELBAAI

Kragtens artikels 17 en 24 van Ordonnansie op Grondgebruikbeplanning (Nr. 15 van 1985), asook 124 van die Munisipale Ordonnansie word hiermee kennis gegee dat onderstaande aansoek deur die Munisipale Bestuurder ontvang is en ter insae lê by die Departement: Stadsbeplanning, 4de Vloer, Montagu Plek, Montagustraat, Mosselbaai.

Enige besware met volledige redes daarvoor, moet skriftelik by die Munisipale Bestuurder, Posbus 25, Mosselbaai 6500, ingedien word op of voor Maandag, 20 Januarie 2003, met vermelding van bogenoemde Ordonnansie en beswaarmaker se erfnommer. Ingevolge artikel 21(4) van die Wet op Plaaslike Regering: Munisipale Stelsels, 2000 (Wet 32 van 2000) word kennis gegee dat persone wat nie kan skryf nie, enige van die vyf Klantediensbestuurders van die Raad te Mosselbaai, D'Almeida, KwaNonqaba, Hartenbos en Groot-Brakrivier onderskeidelik nader vir hulpverlening om u kommentaar of besware of skrif te stel.

Aansoeker: A. Chambers.

Aard van Aansoek: Hersonerig: Hersonerig van gedeelte van Erf 3601 vanaf "privaat oopruimte" na "enkelresidensiële sone".

Vervreemding: Die vervreemding van 'n gedeelte van Erf 3601 aan die eienaar van Erf 3604, Mosselbaai.

Konsolidasie: Die konsolidasie van 'n gedeelte van Erf 3601 met Erf 3604, Mosselbaai. Die sonering van die gekonsolideerde gedeelte sal "enkelresidensiël" gesoneer wees.

Onderverdeling: Die onderverdeling van 'n gedeelte van Erf 3601 vir konsolidering met Erf 3604.

Lêer Verwysing: BC-12.

C. Zietsman, Munisipale Bestuurder.

20 Desember 2002.

12512

MOSSEL BAY MUNICIPALITY:

**MUNICIPAL ORDINANCE, 1974
(ORDINANCE 20 OF 1974)**

**CLOSURE OF A PORTION OF BLOMBOS STREET,
ADJACENT TO ERVEN 11452 TO 11459, 11481 TO 11491, 12392
AND 15142, MOSSEL BAY**

It is hereby notified in terms of section 137(1) of the Municipal Ordinance No. 20 of 1974 that the Municipality of Mossel Bay has permanently closed a portion of Blombos Street, adjacent to Erven 11452 to 11459, 11481 to 11491, 12392 and 15142, Mossel Bay. (15/4/29/9) (S/8302 v5. P82). — C. Zietsman, Municipal Manager.

20 December 2002.

12513

OVERSTRAND MUNICIPALITY:

GANSBAAI ADMINISTRATION:

(M/N 60/2002)

APPLICATION FOR SUBDIVISION: DE KELDERS, ERF 482

Notice is hereby given in terms of the provisions of section 24 of the Land Use Planning Ordinance, 1985 (Ordinance 15 of 1985), that the Council received an application for the subdivision of Erf 482, c/o Botha and Ingang Streets, De Kelders, into two portions (Portion A ± 539 m² in extent and the Remainder ± 863 m² in extent).

Further details of the proposal are open for inspection at the Municipal Offices, Main Street, Gansbaai, during normal office hours.

Written objections against the proposal, if any (with reasons therefor), must be submitted to the office of undersigned by not later than 3 January 2003.

Notice is also given in terms of section 21(4) of the Local Government Act: Municipal Systems, 2000 (Act 32 of 2000) that people who cannot write are welcome to approach the Town Planning section of the Overstrand Municipality (Gansbaai Administration), during normal office hours where a member of the staff will assist them in putting their comments or objections in writing. — F. Myburgh, Interim Assistant Municipal Manager, P.O. Box 26, Gansbaai 7220.

20 December 2002.

12514

OVERSTRAND MUNICIPALITY:

GANSBAAI ADMINISTRATION:

(M/N 64/2002)

**APPLICATION FOR SUBDIVISION: FARM RIETFontein A
NO. 299, BREDASDORP DIVISION**

Notice is hereby given in terms of the provisions of section 24 of the Land Use Planning Ordinance, 1985 (Ordinance 15 of 1985), that the Council received an application for the subdivision of the farm Rietfontein A No. 299, Bredasdorp Division into four (4) portions and a remainder, namely Portion 1 ± 2 100 ha in extent; Portion 2 ± 800 ha in extent; Portion 3 ± 1 010 ha in extent; Portion 4 ± 287 ha in extent, and the Remainder ± 1 112 ha in extent.

(The South African National Parks is currently in the process of negotiating with land owners in the Agulhas region in order to purchase certain portions of land adjacent to the coast which is worth preserving. The ultimate purpose of this process is to consolidate and rezone these portions of land to nature reserve purposes which will form part of the to be formed Agulhas National Park. The proposed subdivided Portions 1 to 4 mentioned above, will be purchased individually by the Parks Board, but the remainder will still be utilised by the land owner for agricultural purposes.)

Further details of the proposal are open for inspection at the Municipal Offices, Main Street, Gansbaai, during normal office hours.

Written objections against the proposal, if any (with reasons therefor), must be submitted to the office of undersigned by not later than 24 January 2003.

Notice is also given in terms of section 21(4) of the Local Government Act: Municipal Systems, 2000 (Act 32 of 2000) that people who cannot write are welcome to approach the Town Planning section of the Overstrand Municipality (Gansbaai Administration), during normal office hours where a member of the staff will assist them in putting their comments or objections in writing. — F. Myburgh, Interim Assistant Municipal Manager, P.O. Box 26, Gansbaai 7220.

20 December 2002.

12515

MUNISIPALITEIT MOSSELBAAI:

**MUNISIPALE ORDONNANSIE, 1974
(ORDONNANSIE 20 VAN 1974)**

**SLUITING VAN 'N GEDEELTE VAN BLOMBOSSTRAAT,
GRENSD AAN ERWE 11452 TOT 11459, 11481 TOT 11491, 12392
EN 15142, MOSSELBAAI**

Kragtens artikel 137(1) van die Munisipale Ordonnansie Nr. 20 van 1974 word hiermee kennis gegee dat die Munisipaliteit van Mosselbaai 'n gedeelte van Blombosstraat grensend aan Erwe 11452 tot 11459, 11481 tot 11491, 12392 en 15142, Mosselbaai, permanent gesluit het. (15/4/29/9) (S/8302 v5. P82) — C. Zietsman, Munisipale Bestuurder.

20 Desember 2002.

12513

MUNISIPALITEIT OVERSTRAND:

GANSBAAI ADMINISTRASIE:

(M/K 60/2002)

AANSOEK OM ONDERVERDELING: DE KELDERS, ERF 482

Kennis geskied hiermee ingevolge die bepalings van artikel 24 van die Ordonnansie op Grondgebruikbeplanning, 1985 (Ordonnansie 15 van 1985), dat die Raad 'n aansoek ontvang het vir die onderverdeling van Erf 482, h/v Botha- en Ingangstraat, De Kelders, in twee gedeeltes (Gedeelte A ± 539 m² groot en die Restant ± 863 m² groot).

Nadere besonderhede van die voorstel lê ter insae by die Munisipale Kantore, Hoofstraat, Gansbaai, gedurende normale kantoorure.

Besware teen die voorneme, indien enige (met redes daarvoor), moet skriftelik wees en by die kantoor van die ondergetekende ingedien word voor of op 3 Januarie 2003.

Voorts word hiermee ingevolge artikel 21(4) van die Wet op Plaaslike Regering: Munisipale Stelsels, 2000 (Wet 32 van 2000) kennis gegee dat persone wat nie kan skryf nie, die Stadsbeplanningsafdeling van die Munisipaliteit Overstrand (Gansbaai Administrasie), kan nader tydens normale kantoorure waar 'n lid van die personeel daardie persone sal help om hul kommentaar of besware op skrif te stel. — F. Myburgh, Tussentydse Assistent Munisipale Bestuurder, Posbus 26, Gansbaai 7220.

20 Desember 2002.

12514

MUNISIPALITEIT OVERSTRAND:

GANSBAAI ADMINISTRASIE:

(M/K 64/2002)

**AANSOEK OM ONDERVERDELING: PLAAS RIETFontein A
NR. 299, AFDELING BREDASDORP**

Kennis geskied hiermee ingevolge die bepalings van artikel 24 van die Ordonnansie op Grondgebruikbeplanning, 1985 (Ordonnansie 15 van 1985), dat die Raad 'n aansoek ontvang het vir die onderverdeling van die plaas Rietfontein A Nr. 299, Afdeling Bredasdorp, in vier (4) gedeeltes en 'n restant, naamlik Gedeelte 1 ± 2 100 ha groot; Gedeelte 2 ± 800 ha groot; Gedeelte 3 ± 1 010 ha groot; Gedeelte 4 ± 287 ha groot, en die Restant ± 1 112 ha groot.

(Die Suid-Afrikaanse Nasionale Park is tans in die proses om met grondeienaars in Agulhas en omgewing te onderhandel ten einde grondgedeeltes teen die kusgebied wat bewarenswaardig is, aan te koop. Die uiteindelijke doel van die proses is om hierdie grondgedeeltes te konsolideer en te hersoneer vir natuurreservaatdoeleindes wat deel sal vorm van die te stigte Agulhas nasionale Park. Die voorgestelde onderverdeelde Gedeeltes 1 tot 4 hierbo genoem, sal individueel deur die Parkeraad aangekoop word, maar die restantgedeelte sal steeds deur die huidige grondeienaar vir landboudoeleindes aangewend word.)

Nadere besonderhede van die voorstel lê ter insae by die Munisipale Kantore, Hoofstraat, Gansbaai, gedurende normale kantoorure.

Besware teen die voorneme, indien enige (met redes daarvoor), moet skriftelik wees en by die kantoor van die ondergetekende ingedien word voor of op 24 Januarie 2003.

Voorts word hiermee ingevolge artikel 21(4) van die Wet op Plaaslike Regering: Munisipale Stelsels, 2000 (Wet 32 van 2000) kennis gegee dat persone wat nie kan skryf nie, die Stadsbeplanningsafdeling van die Munisipaliteit Overstrand (Gansbaai Administrasie), kan nader tydens normale kantoorure waar 'n lid van die personeel daardie persone sal help om hul kommentaar of besware op skrif te stel. — F. Myburgh, Tussentydse Assistent Munisipale Bestuurder, Posbus 26, Gansbaai 7220.

20 Desember 2002.

12515

OVERSTRAND MUNICIPALITY:

GANSBAAI ADMINISTRATION:

(M/N 59/2002)

APPLICATION FOR DEPARTURE: VAN DYKSBAAI, ERF 561

Notice is hereby given in terms of the provisions of section 15 of the Land Use Planning Ordinance, 1985 (Ordinance 15 of 1985), that the Council received an application for departure from its Scheme Regulations in order to enable the owner of Erf 561, Du Toit Street, Van Dyksbaai, to convert a portion ($\pm 47 \text{ m}^2$ in extent) of the existing dwelling for bed-and-breakfast (B&B) purposes.

Further details of the proposal are open for inspection at the Municipal Offices, Main Street, Gansbaai, during normal office hours.

Written objections against the proposal, if any (with reasons therefor), must be submitted to the office of undersigned by not later than 10 January 2003.

Notice is also given in terms of section 21(4) of the Local Government Act: Municipal Systems, 2000 (Act 32 of 2000) that people who cannot write are welcome to approach the Town Planning section of the Overstrand Municipality (Gansbaai Administration), during normal office hours where a member of the staff will assist them in putting their comments or objections in writing. — F. Myburgh, Interim Assistant Municipal Manager, P.O. Box 26, Gansbaai 7220.

20 December 2002.

12516

OVERSTRAND MUNICIPALITY:

HAWSTON: APPLICATION FOR REZONING AND DEPARTURE, ERVEN 30 & 31: SHALOM MINISTRIES

(M/N 109/2002)

Notice is hereby given in terms of sections 15 and 17 of the Land Use Planning Ordinance, 1985 (Ordinance 15 of 1985), that the Council has received an application for the rezoning from residential zone I to institutional zone II and departure in order to exceed the 10 m lateral building line.

Plans and further details of the proposal may be obtained from the Town Planner, Municipal Offices, Hermanus, during office hours.

Objections, if any, to the proposal must reach the undersigned on or before Friday, 24 January 2003.

Any person who is unable to write, can submit their objection verbally to the Council's offices where they will be assisted by a staff member to put their comments in writing.

Enquiries: Miss L. Bruiners, Municipal Offices, Hermanus — J. Koekemoer, Municipal Manager.

20 December 2002.

12517

SWARTLAND MUNICIPALITY:

NOTICE 137/2002

PROPOSED DEPARTURE ON ERF 105, KORINGBERG

Notice is hereby given in terms of section 15 of the Land Use Planning Ordinance, 1985 (Ordinance 15 of 1985), that an application has been received for the departure of the land use rights on Erf 105 situated in Zambezi Street, Koringberg, in order to conduct a home shop and recreation facility for pool- and soccer games from the existing garage.

Further details are available for inspection at the office of the Municipal Manager at Malmesbury during ordinary office hours.

Objections thereto, if any, must be lodged in writing with the undersigned not later than 20 January 2003. — C. F. J. van Rensburg, Municipal Manager, Municipal Office, Private Bag X52, Malmesbury 7299.

20 December 2002.

12518

MUNISIPALITEIT OVERSTRAND:

GANSBAAI ADMINISTRASIE:

(M/K 59/2002)

AANSOEK OM AFWYKING: VAN DYKSBAAI, ERF 561

Kennis geskied hiermee ingevolge die bepalings van artikel 15 van die Ordonnansie op Grondgebruikbeplanning, 1985 (Ordonnansie 15 van 1985), dat die Raad 'n aansoek ontvang het om afwyking van sy Skemaregulasies ten einde die eienaar van Erf 561, Du Toitstraat, Van Dyksbaai, in staat te stel om 'n gedeelte (groot $\pm 47 \text{ m}^2$) van die bestaande woning te omskep vir bed-en-ontbyt (B&B) doeleindes.

Nadere besonderhede van die voorstel lê ter insae by die Munisipale Kantore, Hoofstraat, Gansbaai, gedurende normale kantoorure.

Besware teen die voorneme, indien enige (met redes daarvoor), moet skriftelik wees en by die kantoor van die ondergetekende ingedien word voor of op 10 Januarie 2003.

Voorts word hiermee ingevolge artikel 21(4) van die Wet op Plaaslike Regering: Munisipale Stelsels, 2000 (Wet 32 van 2000) kennis gegee dat persone wat nie kan skryf nie, die Stadsbeplanningsafdeling van die Munisipaliteit Overstrand (Gansbaai Administrasie), kan nader tydens normale kantoorure waar 'n lid van die personeel daardie persone sal help om hul kommentaar of besware op skrif te stel. — F. Myburgh, Tussentydse Assistent Munisipale Bestuurder, Posbus 26, Gansbaai 7220.

20 Desember 2002.

12516

MUNISIPALITEIT OVERSTRAND:

HAWSTON: AANSOEK OM HERSONERING EN AFWYKING, ERWE 30 EN 31: SHALOM MINISTRIES

(M/K 109/2002)

Kennis geskied hiermee kragtens artikels 15 en 17 van die Ordonnansie op Grondgebruikbeplanning, 1985 (Nr. 15 van 1985), dat die Raad 'n aansoek ontvang het vir die hersonering vanaf residensiële sone I na institusionele sone II en afwyking van die Skemaregulasies ten einde die 10 m syboullyn te oorskry.

Planne en verdere besonderhede is beskikbaar by die Stadsbeplanner, Munisipale Kantore, Hermanus, gedurende normale kantoorure.

Besware, indien enige, moet die ondergetekende bereik voor of op Vrydag, 24 Januarie 2003.

Indien 'n persoon nie kan skryf nie, kan sodanige persoon sy kommentaar mondelings by die Raad se kantoor aflê waar 'n persoon sy kommentaar/vertoë op skrif kan stel.

Navrae: Me. L. Bruiners, Munisipale Kantore, Hermanus — J. Koekemoer, Munisipale Bestuurder.

20 Desember 2002.

12517

MUNISIPALITEIT SWARTLAND:

KENNISGEWING 137/2002

VOORGESTELDE AFWYKING OP ERF 105, KORINGBERG

Kennis geskied hiermee ingevolge artikel 15 van die Ordonnansie op Grondgebruikbeplanning (Nr. 15 van 1985), dat 'n aansoek ontvang is vir die afwyking van die grondgebruiksregte op Erf 105 geleë te Zambezistraat, Koringberg, ten einde 'n huiswinkel en ontspanningsgerief vir pool- en sokkerspel vanaf die bestaande motorhuis te bedryf.

Nadere besonderhede lê ter insae in die kantoor van die Munisipale Bestuurder te Malmesbury gedurende gewone kantoorure.

Besware daarteen, indien enige, moet skriftelik aan die ondergetekende gerig word nie later as 20 Januarie 2003. — C. F. J. van Rensburg, Munisipale Bestuurder, Munisipale Kantore, Privaatsak X52, Malmesbury 7299.

20 Desember 2002.

12518

SWARTLAND MUNICIPALITY:

NOTICE 136/2002

PROPOSED REZONING AND DEPARTURE ON ERF 344,
YZERFONTEIN

Notice is hereby given in terms of sections 15 and 17 of the Land Use Planning Ordinance, 1985 (Ordinance 15 of 1985), that an application has been received for the rezoning of portion of Erf 344, in extent $\pm 118 \text{ m}^2$ in total and situated c/o De Jongh and Basson Streets, Yzerfontein, from residential zone I to residential zone V in order to create two guest-house units on the property and that the guest-house units will depart from the permissible coverage and side building line.

Further details are available for inspection at the office of the Municipal Manager at Malmesbury during ordinary office hours.

Objections thereto, if any, must be lodged in writing with the undersigned not later than 20 January 2003. — C. F. J. van Rensburg, Municipal Manager, Municipal Office, Private Bag X52, Malmesbury 7299.

20 December 2002.

12519

SWARTLAND MUNICIPALITY:

NOTICE 132/2002

CLOSURE OF PORTIONS OF WATERKANT, INDUSTRIA
AND DENNEHOF STREETS ADJOINING ERVEN 19, 40 TO
43, 119, 123 AND 124, RIEBEECK WEST

Notice is hereby given in terms of section 137(1) of Ordinance 20 of 1974 that portions of Waterkant, Industria and Dennehof Streets adjoining Erven 19, 40 to 43, 119, 123 and 124, Riebeeck West, has been closed. (S/9644/29 V1 p30). — C. F. J. van Rensburg, Municipal Manager, Municipal Office, Private Bag X52, Malmesbury 7299.

20 December 2002.

12520

SWARTLAND MUNICIPALITY:

NOTICE 131/2002

CLOSURE OF PORTION OF PASSAGE ADJACENT TO
ERF 168, YZERFONTEIN

Notice is hereby given in terms of section 137(1) of Ordinance 20 of 1974 that portion of passage adjacent to Erf 168, Yzerfontein, has been closed. (MALM.560 V2. p23). — C. F. J. van Rensburg, Municipal Manager, Municipal Office, Private Bag X52, Malmesbury 7299.

20 December 2002.

12521

MUNISIPALITEIT SWARTLAND:

KENNISGEWING 136/2002

VOORGESTELDE HERSONERING EN AFWYKING VAN ERF 344,
YZERFONTEIN

Kennis geskied hiermee ingevolge artikels 15 en 17 van die Ordonnansie op Grondgebruikbeplanning, 1985 (Nr. 15 van 1985), dat 'n aansoek ontvang is vir die hersonering van 'n gedeelte van Erf 344, groot $\pm 118 \text{ m}^2$ in totaal en geleë te h/v De Jongh- en Bassonstraat, Yzerfontein, vanaf residensiële sone I na residensiële sone V ten einde twee gaste-huiseenhede op die eiendom te skep en dat die betrokke gaste-huiseenhede sal afwyk van die toelaatbare dekking en syboullyn.

Nadere besonderhede lê ter insae in die kantoor van die Munisipale Bestuurder te Malmesbury gedurende gewone kantoorure.

Besware daarteen, indien enige, moet skriftelik aan die ondergetekende gerig word nie later as 20 Januarie 2003. — C. F. J. van Rensburg, Munisipale Bestuurder, Munisipale Kantore, Privaatsak X52, Malmesbury 7299.

20 Desember 2002.

12519

MUNISIPALITEIT SWARTLAND:

KENNISGEWING 132/2002

SLUITING VAN GEDEELTES VAN WATERKANT-, INDUSTRIA-,
EN DENNEHOFSTRAAT AANGRENSEND AAN ERWE 19, 40 TOT
43, 119, 123 EN 124, RIEBEECK-WES

Kennis geskied hiermee ingevolge artikel 137(1) van Ordonnansie 20 van 1974 dat gedeeltes van Waterkant-, Industria- en Dennehofstraat aangrensend aan Erwe 19, 40 tot 43, 119, 123 en 124, Riebeeck-Wes, gesluit is. (S/9644/29 V1 p30). — C. F. J. van Rensburg, Munisipale Bestuurder, Munisipale Kantoor, Privaatsak Malmesbury 7299.

20 Desember 2002.

12520

MUNISIPALITEIT SWARTLAND:

KENNISGEWING 131/2002

SLUITING VAN GEDEELTE VAN 'N GANG GRENSSEND AAN
ERF 168, YZERFONTEIN

Kennis geskied hiermee ingevolge artikel 137(1) van Ordonnansie 20 van 1974 dat gedeeltes van 'n gang grensend aan Erf 168, Yzerfontein, gesluit is (MALM.560 V2. p23). — C. F. J. van Rensburg, Munisipale Bestuurder, Munisipale Kantoor, Privaatsak X52, Malmesbury 7299.

20 Desember 2002.

12521

THEEWATERSKLOOF MUNICIPALITY:

PROPOSED SUBDIVISION AND ALIENATION
OF A PORTION OF ERF 1721, VILLIERSDORP

Notice is hereby given in terms of section 124 of the Municipal Ordinance, 1974 (Ordinance 20 of 1974) and section 24 of the Land Use Planning Ordinance, 1985 (Ordinance 15 of 1985), that the Council intends to subdivide a portion of Erf 1721, Villiersdorp, extent $\pm 2\,000\text{ m}^2$, and to alienate it out-of-hand to the owner of Erf 1722, Villiersdorp, who wishes to utilise the portion as a unit.

Further particulars of the proposal may be viewed at the Municipal Office, Main Street, Villiersdorp during normal office hours (08:00-13:00 and 14:00-16:00). Objections in writing, if any, giving full reasons, and addressed to the Municipal Manager, P.O. Box 24, Caledon 7230, quoting the notice number, will be received from 20 December 2002 until 20 January 2003.

Notice is also given in terms of section 21(4) of the Local Government: Municipal Systems Act, 2000 (Act 32 of 2000), that persons who cannot write may approach the Town Planning Department during normal office hours, where the secretary will refer you to the official concerned, who will assist you to place your comments or objections in writing. — D. J. Adonis, Acting Municipal Manager.

File reference: Erf 1721, Villiersdorp. Notice No: 85 SP/2002.

20 December 2002.

12522

MUNISIPALITEIT THEEWATERSKLOOF:

VOORGESTELDE ONDERVERDELING EN VERVREEMDING
VAN 'N GEDEELTE VAN ERF 1721, VILLIERSDORP

Kennis geskied hiermee ingevolge artikel 124 van die Munisipale Ordonnansie, 1974 (Ordonnansie 20 van 1974) en artikel 24 van die Ordonnansie op Grondgebruikbeplanning, 1985 (Ordonnansie 15 van 1985), dat die Raad van voorneme is om 'n gedeelte van Erf 1721, Villiersdorp, groot $\pm 2\,000\text{ m}^2$, te onderverdeel en uit-die-hand te vervreem aan die eienaar van Erf 1722, Villiersdorp, wie die gedeelte as 'n eenheid gaan aanwend.

Verdere besonderhede van die voorstel lê ter insae by die Munisipale Kantoor, Hoofstraat, Villiersdorp gedurende kantoorure (08:00-13:00 en 14:00-16:00). Skriftelike besware, indien enige, met volledige redes daarvoor, en gerig aan die Munisipale Bestuurder, Posbus 24, Caledon 7230, met vermelding van die kennisgewingsnommer, word ingewag vanaf 20 Desember tot 20 Januarie 2003.

Kennis geskied ook ingevolge artikel 21(4) van die Wet op Plaaslike Regering: Munisipale Stelsels, 2000 (Wet 32 van 2000), dat persone wat nie kan skryf nie die Stadsbeplanningsafdeling kan nader tydens normale kantoorure waar die sekretaresse u sal verwys na die betrokke amptenaar wat u sal help om u kommentaar of besware op skrif te stel. — D. J. Adonis, Waarnemende Munisipale Bestuurder.

Lêerverwysing: Erf 1721, Villiersdorp. Kennisgewing Nr: 85 SP/2002.

20 Desember 2002.

12522

THEEWATERSKLOOF MUNICIPALITY:

APPLICATION FOR SUBDIVISION: ERF 273, GREYTON

Notice is hereby given in terms of the provisions of section 24 of the Land Use Planning Ordinance, 1985 (Ordinance 15 of 1985), that the Municipal Manager has received the undermentioned application, which is available for inspection during office hours (08:00-13:00 and 14:00-16:00) at the Municipal Offices, 16 Ds. Botha Street, Greyton. Written objections, if any, stating reasons and directed to the Municipal Manager, P.O. Box 24, Caledon 7230, quoting the stated reference number, will be received from 20 December 2002 up to 20 January 2003.

*Applicant**Nature of Application*

Spronk and Associates on behalf of B. J. Nuttal	The subdivision of Erf 273 into two portions: Portion A = $1\,979\text{ m}^2$ (residential I) and Portion B = $1\,982\text{ m}^2$ (residential I).
---	--

Notice is further given in terms of section 21(4) of the Local Government Act: Municipal Systems, 2000 (Act 32 of 2000), that persons who cannot write can approach the Town Planning Section during normal office hours where the Secretary will refer you to the responsible official whom will assist you in putting your comments or objections in writing. — D. Adonis, Acting Municipal Manager.

File reference: Erf 273, Greyton. Notice No: 86 SP/2002.

20 December 2002.

12523

MUNISIPALITEIT THEEWATERSKLOOF:

AANSOEK OM ONDERVERDELING: ERF 273, GREYTON

Kennis geskied hiermee ingevolge die bepalinge van artikel 24 van die Ordonnansie op Grondgebruikbeplanning, 1985 (Ordonnansie 15 van 1985), dat die onderstaande aansoek deur die Munisipale Bestuurder ontvang is, wat gedurende kantoorure (08:00-13:00 en 14:00-16:00) by die Munisipale Kantoor, Ds. Bothastraat 16, Greyton, ter insae lê. Skriftelike besware, indien enige, met volledige redes daarvoor en gerig aan die Munisipale Bestuurder, Posbus 24, Caledon 7230, met vermelding van die verwysingsnommer, word ingewag vanaf 20 Desember 2002 tot 20 Januarie 2003.

*Aansoeker**Aard van Aansoek*

Spronk en Medewerkers Ing. namens B. J. Nuttal	Die onderverdeling van Erf 273, Greyton, in twee gedeeltes, nl: Gedeelte A = $1\,979\text{ m}^2$ (residensieël I) en Gedeelte B = $1\,982\text{ m}^2$ (residensieël I)
--	--

Kennis geskied ook ingevolge artikel 21(4) van die Wet op Plaaslike Regering: Munisipale Stelsels, 2000 (Wet 32 van 2000), dat persone wat nie kan skryf nie, die Stadsbeplanningsafdeling kan nader tydens normale kantoorure waar die sekretaresse u sal verwys na die betrokke amptenaar wat u sal help om u kommentaar of besware op skrif te stel. — D. Adonis, Waarnemende Munisipale Bestuurder.

Lêerverwysing: Erf 273, Greyton. Kennisgewing Nr: 86 SP/2002.

20 Desember 2002.

12523

THEEWATERSKLOOF MUNICIPALITY:

The Municipality of Theewaterskloof is currently engaged in having a general valuation of all property, including farms, within its area of jurisdiction carried out, which valuation list will come into effect from 1 July 2003. This will mean that there will be only one valuation list for the Theewaterskloof Municipality. In the light of this the Council has decided, in terms of section 3(1)(a) of the Property Valuation Ordinance, 1993 (as amended), to apply to the Premier to approve and appoint only one valuation board for the Theewaterskloof Municipality. All the existing valuation boards within the Theewaterskloof, there are currently seven, will then be dissolved with effect from the date of the appointment of the one valuation board.

The valuation board will consist of a chairperson and four members and a substitute will also be nominated for each one, who will discharge that member's duties and exercise their powers should such member for any reason not be able to participate in the proceedings of the valuation board. A member of a valuation board occupies his/her post for a period of four years. Valuation Board members are remunerated in accordance with the monies and allowances that the Minister of Finance prescribes for committees in Chapter T of the Treasury Instructions, in terms of section 39 of the Treasury Act, 1975 (Act No. 66 of 1975).

The main aim/function of a valuation board is to consider and deliberate over any objection that is submitted against a provisional valuation list or supplementary valuation list.

As the Council of Theewaterskloof has committed itself to a transparent and responsible administration, an open invitation is hereby addressed to any individual, organisation, association or interest group to submit written nominations of persons who think themselves suitable to serve on the Valuation Board of Theewaterskloof. NOMINATIONS, preferably on the Municipality's prescribed form, accompanied by an abbreviated C.V. in respect of each nomination, will be received up to and including Friday, 31 January 2003.

Nomination forms are available at any of the Municipal offices within the Theewaterskloof area. Further particulars and enquiries can be addressed to the Manager: Planning, at the Head Office, Municipal Offices, Church Street, Caledon (telephone number (028) 212-1090). — D. J. Adonis, Acting Municipal Manager.

File: 5/2/R. Notice No: 87 SP/2002.

20 December 2002.

12524

MUNISIPALITEIT THEEWATERSKLOOF:

Die Munisipaliteit van Theewaterskloof is tans besig om 'n algemene waardasie van alle eiendom, ingesluit plase, binne sy regsgebied, te laat uitvoer, welke waardasielyst met ingang van 1 Julie 2003 van krag sal wees. Dit het tot gevolg dat daar slegs een waardasielyst vir die Theewaterskloof Munisipaliteit sal wees. In die lig hiervan het die Raad besluit om ingevolge artikel 3(1)(a) van die Ordonnansie op Eiendomswaardering, 1993 (soos gewysig), aansoek te doen by die Premier om slegs een waardasieraad vir die Theewaterskloof Munisipaliteit, goed te keur en aan te stel. Al die bestaande waardasierade binne die Theewaterskloof, daar is tans sewe, sal dan vanaf die datum van die aanstelling van een waardasieraad ontbind word.

Die waardasieraad sal bestaan uit 'n voorsitter en vier lede en sal daar ook 'n plaasvervanger vir elkeen benoem word, wat daardie lid se pligte sal vervul en bevoegdheid sal uitoefen sou sodanige lid om enige rede nie in staat is om aan die verrigtinge van die waardasieraad deel te neem nie. 'n Lid van 'n waardasieraad beklee sy/haar amp vir 'n tydperk van vier jaar. Waardasieraadlede word vergoed ooreenkomstig die gelde en toelaes wat die Minister van Finansies vir komitees voorskryf in Hoofstuk T van die Tesourie-instruksies, kragtens artikel 39 van die Skatkiswet, 1975 (Wet Nr. 66 van 1975).

Die hoofdoel/funksie van 'n waardasieraad is om enige beswaar, wat teen 'n voorlopige waardasielyst of aanvullende waardasielyst ingedien is, te oorweeg en daaroor te besin.

Aangesien die Raad van Theewaterskloof, homself verbind het tot 'n deursigtige en verantwoordbare administrasie, word 'n ope uitnodiging hiermee gerig aan enige individu, organisasie, vereniging of belangegroep om skriftelike nominasies, in te dien van persone wat hul geskik ag om op die Waardasieraad van Theewaterskloof te dien. NOMINASIES, verkieslik op die voorgeskrewe vorm van die Munisipaliteit, vergesel van 'n verkorte C.V. ten opsigte van elke genomineerde, word hiermee ingewag tot en met Vryday, 31 Januarie 2003.

Nominasievorms is beskikbaar by enige van die Munisipale kantore, binne die Theewaterskloof gebied. Verdere besonderhede en navrae kan gerig word aan die Bestuurder: Beplanning, by die Hoofkantoor, Munisipale Kantore, Kerkstraat, Caledon, (telefoonnommer: (028) 212-1090). — D. J. Adonis, Waarnemende Munisipale Bestuurder.

Lêerverwysing: 5/2/R. Kennisgewing Nr: 87 SP/2002.

20 Desember 2002.

12524

THEEWATERSKLOOF MUNICIPALITY:

PROPOSED SUBDIVISION AND ALIENATION
OF A PORTION OF ERF 1721, VILLIERSDORP

Notice is hereby given in terms of section 124 of the Municipal Ordinance, 1974 (Ordinance 20 of 1974) and section 24 of the Land Use Planning Ordinance, 1985 (Ordinance 15 of 1985), that the Council intends to subdivide a portion of Erf 1721, Villiersdorp, extent $\pm 2\,000\text{ m}^2$, and to alienate it out-of-hand to the owner of Erf 1722, Villiersdorp, who wishes to utilise the portion as a unit.

Further particulars of the proposal may be viewed at the Municipal Office, Main Street, Villiersdorp during normal office hours (08:00-13:00 and 14:00-16:00). Objections in writing, if any, giving full reasons, and addressed to the Municipal Manager, P.O. Box 24, Caledon 7230, quoting the notice number, will be received from 20 December 2002 until 20 January 2003.

Notice is also given in terms of section 21(4) of the Local Government: Municipal Systems Act, 2000 (Act 32 of 2000), that persons who cannot write may approach the Town Planning Department during normal office hours, where the secretary will refer you to the official concerned, who will assist you to place your comments or objections in writing. — D. J. Adonis, Acting Municipal Manager.

File reference: Erf 1721, Villiersdorp. Notice No: 85 SP/2002.

20 December 2002.

12522

MUNISIPALITEIT THEEWATERSKLOOF:

VOORGESTELDE ONDERVERDELING EN VERVREEMDING
VAN 'N GEDEELTE VAN ERF 1721, VILLIERSDORP

Kennis geskied hiermee ingevolge artikel 124 van die Munisipale Ordonnansie, 1974 (Ordonnansie 20 van 1974) en artikel 24 van die Ordonnansie op Grondgebruikbeplanning, 1985 (Ordonnansie 15 van 1985), dat die Raad van voorneme is om 'n gedeelte van Erf 1721, Villiersdorp, groot $\pm 2\,000\text{ m}^2$, te onderverdeel en uit-die-hand te vervreem aan die eienaar van Erf 1722, Villiersdorp, wie die gedeelte as 'n eenheid gaan aanwend.

Verdere besonderhede van die voorstel lê ter insae by die Munisipale Kantoor, Hoofstraat, Villiersdorp gedurende kantoorure (08:00-13:00 en 14:00-16:00). Skriftelike besware, indien enige, met volledige redes daarvoor, en gerig aan die Munisipale Bestuurder, Posbus 24, Caledon 7230, met vermelding van die kennisgewingnommer, word ingewag vanaf 20 Desember tot 20 Januarie 2003.

Kennis geskied ook ingevolge artikel 21(4) van die Wet op Plaaslike Regering: Munisipale Stelsels, 2000 (Wet 32 van 2000), dat persone wat nie kan skryf nie die Stadsbeplanningsafdeling kan nader tydens normale kantoorure waar die sekretaresse u sal verwys na die betrokke amptenaar wat u sal help om u kommentaar of besware op skrif te stel. — D. J. Adonis, Waarnemende Munisipale Bestuurder.

Lêerverwysing: Erf 1721, Villiersdorp. Kennisgewing Nr: 85 SP/2002.

20 Desember 2002.

12522

THEEWATERSKLOOF MUNICIPALITY:

APPLICATION FOR SUBDIVISION: ERF 273, GREYTON

Notice is hereby given in terms of the provisions of section 24 of the Land Use Planning Ordinance, 1985 (Ordinance 15 of 1985), that the Municipal Manager has received the undermentioned application, which is available for inspection during office hours (08:00-13:00 and 14:00-16:00) at the Municipal Offices, 16 Ds. Botha Street, Greyton. Written objections, if any, stating reasons and directed to the Municipal Manager, P.O. Box 24, Caledon 7230, quoting the stated reference number, will be received from 20 December 2002 up to 20 January 2003.

Applicant

Nature of Application

Sprong and Associates on
behalf of B. J. Nuttal

The subdivision of Erf 273 into two portions:
Portion A = $1\,979\text{ m}^2$ (residential I) and
Portion B = $1\,982\text{ m}^2$ (residential I).

Notice is further given in terms of section 21(4) of the Local Government Act: Municipal Systems, 2000 (Act 32 of 2000), that persons who cannot write can approach the Town Planning Section during normal office hours where the Secretary will refer you to the responsible official whom will assist you in putting your comments or objections in writing. — D. Adonis, Acting Municipal Manager.

File reference: Erf 273, Greyton. Notice No: 86 SP/2002.

20 December 2002.

12523

MUNISIPALITEIT THEEWATERSKLOOF:

AANSOEK OM ONDERVERDELING: ERF 273, GREYTON

Kennis geskied hiermee ingevolge die bepalings van artikel 24 van die Ordonnansie op Grondgebruikbeplanning, 1985 (Ordonnansie 15 van 1985), dat die onderstaande aansoek deur die Munisipale Bestuurder ontvang is, wat gedurende kantoorure (08:00-13:00 en 14:00-16:00) by die Munisipale Kantoor, Ds. Bothastraat 16, Greyton, ter insae lê. Skriftelike besware, indien enige, met volledige redes daarvoor en gerig aan die Munisipale Bestuurder, Posbus 24, Caledon 7230, met vermelding van die verwysingsnommer, word ingewag vanaf 20 Desember 2002 tot 20 Januarie 2003.

Aansoeker

Aard van Aansoek

Sprong en Medewerkers
Ing. namens B. J.
Nuttal

Die onderverdeling van Erf 273, Greyton,
in twee gedeeltes, nl:
Gedeelte A = $1\,979\text{ m}^2$ (residensieel I) en
Gedeelte B = $1\,982\text{ m}^2$ (residensieel I)

Kennis geskied ook ingevolge artikel 21(4) van die Wet op Plaaslike Regering: Munisipale Stelsels, 2000 (Wet 32 van 2000), dat persone wat nie kan skryf nie, die Stadsbeplanningsafdeling kan nader tydens normale kantoorure waar die sekretaresse u sal verwys na die betrokke amptenaar wat u sal help om u kommentaar of besware op skrif te stel. — D. Adonis, Waarnemende Munisipale Bestuurder.

Lêerverwysing: Erf 273, Greyton. Kennisgewing Nr: 86 SP/2002.

20 Desember 2002.

12523

THEEWATERSKLOOF MUNICIPALITY:

The Municipality of Theewaterskloof is currently engaged in having a general valuation of all property, including farms, within its area of jurisdiction carried out, which valuation list will come into effect from 1 July 2003. This will mean that there will be only one valuation list for the Theewaterskloof Municipality. In the light of this the Council has decided, in terms of section 3(1)(a) of the Property Valuation Ordinance, 1993 (as amended), to apply to the Premier to approve and appoint only one valuation board for the Theewaterskloof Municipality. All the existing valuation boards within the Theewaterskloof, there are currently seven, will then be dissolved with effect from the date of the appointment of the one valuation board.

The valuation board will consist of a chairperson and four members and a substitute will also be nominated for each one, who will discharge that member's duties and exercise their powers should such member for any reason not be able to participate in the proceedings of the valuation board. A member of a valuation board occupies his/her post for a period of four years. Valuation Board members are remunerated in accordance with the monies and allowances that the Minister of Finance prescribes for committees in Chapter T of the Treasury Instructions, in terms of section 39 of the Treasury Act, 1975 (Act No. 66 of 1975).

The main aim/function of a valuation board is to consider and deliberate over any objection that is submitted against a provisional valuation list or supplementary valuation list.

As the Council of Theewaterskloof has committed itself to a transparent and responsible administration, an open invitation is hereby addressed to any individual, organisation, association or interest group to submit written nominations of persons who think themselves suitable to serve on the Valuation Board of Theewaterskloof. NOMINATIONS, preferably on the Municipality's prescribed form, accompanied by an abbreviated C.V. in respect of each nomination, will be received up to and including Friday, 31 January 2003.

Nomination forms are available at any of the Municipal offices within the Theewaterskloof area. Further particulars and enquiries can be addressed to the Manager: Planning, at the Head Office, Municipal Offices, Church Street, Caledon (telephone number (028) 212-1090). — D. J. Adonis, Acting Municipal Manager.

File: 5/2/R. Notice No: 87 SP/2002.

20 December 2002.

12524

MUNISIPALITEIT THEEWATERSKLOOF:

Die Munisipaliteit van Theewaterskloof is tans besig om 'n algemene waardasie van alle eiendom, ingesluit plase, binne sy regsgebied te laat uitvoer, welke waardasie met ingang van 1 Julie 2003 in werking sal wees. Dit het tot gevolg dat daar slegs een waardasielys sal wees. In die lig hiervan het die Raad van Theewaterskloof Munisipaliteit sal wees. In die lig hiervan het die Raad besluit om ingevolge artikel 3(1)(a) van die Eiendomswaardering, 1993 (soos gewysig), aansoek te doen by die Premier om slegs een waardasieraad vir die Theewaterskloof Munisipaliteit goed te keur en aan te stel. Al die bestaende waardasieraad binne die Theewaterskloof, daar is tans sewe, sal dan ophef word en die aanstelling van een waardasieraad onthind word.

Die waardasieraad sal bestaan uit 'n voorreiter en vier lede, ook 'n plaasvervanger vir elkeen benoem word. Die lede sal vervul en bevoegdheid sal uitoefen sonder enige ander beperking in staat is om aan die verrigtinge van die waardasieraad te deel. 'n Lid van 'n waardasieraad beklee sy funksie vir 'n termyn van vier jaar. Waardasieraadlede word vergoed vir hul dienste. Die toelae wat die Minister van Finansies in Hoofstuk T van die Tesourie-instruksiestelsel, 1975 (Wet Nr. 66 van 1975) Skatkiswet, 1975 (Wet Nr. 66 van 1975).

Die hoofdoel/funksie van 'n waardasieraad is om te oorweeg en daaroor te beslis teen 'n voorlopige waardasielys of 'n aanvullende waardasielys.

Aangesien die Raad van Theewaterskloof Munisipaliteit 'n deursigtige en verantwoordbare administrasie wil hê, word hiermee gerig aan enige individu, organisasie, vereniging of groep om skriftelike nominasies van persone wat hulle geskik agterhou om op die Waardasieraad van Theewaterskloof Munisipaliteit te verkies, te stuur. Nominasies moet saam met 'n verkorte C.V. ten opsigte van elke nominasie, saamgestel word en ingewag tot en met Vrydag, 31 Januarie 2003.

Nominasievorme is beskikbaar by alle plaaslike kantore binne die Theewaterskloof gebied. Verdere besonderhede en vrae kan gerig word aan die Bestuurder: Planne, by die Hoofkantoor, Munisipale Kantore, Church Street, Caledon (telefoon nommer (028) 212-1090). — D. J. Adonis, Waarskynende, Afdelingshoof, Planne.

Leëerverwysing: 5/2/R. Kennisgewing No. 87 SP/2002.

20 Desember 2002.

12524

tively

all forms of
85% is, for

40% of the

is therefore

but most won't

Across the personnel, the highest levels of language deprivation or frustration occur within the Departments of Community Safety, the Legislator, Provincial Administration, Education, and Economic Affairs, Agriculture and Tourism.

Notwithstanding the levels of frustration, both Afrikaans- and Xhosa-speakers tend in many (but not all) situations to nominate English as the appropriate language ahead of their own languages. The practical benefits of English as bridging language are therefore recognised to a large extent.

Nevertheless, all language groups have a core that feels strongly enough to mobilise around their language interests should this be deemed necessary.

Language proficiency amongst the personnel

Language proficiency is, first of all, based on self-evaluation whereafter these evaluations were verified and adjusted by interviewers. The levels of confirmed proficiency are as follows:

- At least two thirds of Afrikaans- and English-speakers are proficient in spoken Afrikaans and English.
- Almost as many Xhosa-speakers (60%) are proficient in English.
- The problem, however, is that less than 2% of Afrikaans- and English-speakers are proficient in Xhosa, and only some 10% of Xhosa-speakers can speak Afrikaans adequately.

English has to be used as bridging language as a result of the problems pertaining to proficiency in Xhosa and Afrikaans — one major reason why Afrikaans is gradually being replaced by English.

Attitudes to language training and facilities

At least 70% of all personnel accept that their language proficiencies must be improved. They endorse more effective language training, particularly in Xhosa. But they are primarily interested in being able to understand Afrikaans or Xhosa, rather than in being able to speak these languages. Xhosa- and Afrikaans-speakers are really only interested in being able to speak English.

Approximately one third of English- and Afrikaans-speakers and 17% of Xhosa-speakers are satisfied with the language proficiency situation.

In departments like the Provincial Administration and Community Safety, as many as 40% of employees said that no language training service was available.

4.3 THE GENERAL PUBLIC

Responses to the Provincial service and language as a factor

Between two thirds and three-quarters of the public are very satisfied with the service they receive from the Provincial Government.

- The minority of 10% to 15% who are dissatisfied, ascribe their problems to work pressure and personnel shortages — long queues and waiting periods.
- They are more satisfied with the attitudes of the personnel.
- Only isolated individuals among Afrikaans- and English-speaking members of the public experienced problems in language communication.
- This does not mean that they were always dealt with in their own languages, but that they generally interacted easily in both Afrikaans and English.
- The Xhosa-speakers had a greater problem, but they also tended to be willing to communicate in English.

The variance between departments is negligible, although there are probably problems with regard to Xhosa in the Traffic Division.

Responses with regard to language use specifically

Language expectations and needs are complex. In the provincial contact situations:

- between 10% and over 20% of the people, particularly Xhosa-speaking people, like using other languages, especially English;
- nine out of ten Afrikaans- and English-speaking people either like or do not really mind using each other's languages;
- about 75% of the Xhosa-speakers, either like or do not mind speaking English;
- these patterns and responses broadly speaking apply to the officials with whom the public come into contact;
- 12% of Afrikaans- and English-speaking people and some 23% Xhosa-speakers show some resistance to the use of other languages, and
- about half of these people insist in principle on using their own languages. This is a source of, and a measure of the scope for language activism.

With respect to language policy in general:

- At most one out of 10 Afrikaans- and English-speakers seems to be unhappy with the general treatment of their languages, not necessarily in the provincial context.
- But among Xhosa-speakers the proportion rises to around 20%.
- Very large majorities in all language groups endorse the principles of language equality and mother tongue education (with good instruction in other languages, particularly English).

Language proficiency among the public

There is a significant level of bilingualism in households — in one third of Afrikaans- and English-speaking households the two languages are often "mixed" or alternated. Among Xhosa households, two thirds "mix" their home language with English.

In addition there is a very large degree of bilingualism in general:

- Among Afrikaans-speakers, 80% can understand English and 50%—60% can communicate well in English and read it
- Among English-speakers, 60% can understand Afrikaans and 50% can communicate well in Afrikaans and read it
- Among Xhosa-speakers, 80% can understand English and two-thirds can communicate well in English and read it.

The problems lie in the fact that only insignificant minorities of Afrikaans- and English-speakers understand Xhosa, and only 20% of the Xhosa-speakers can understand Afrikaans, while less than half that number can read and communicate in it.

More generally, there appears to have been an erosion of Afrikaans as a home language over the past years. Compared to the number of people for whom Afrikaans was the medium of instruction in their childhood, significantly fewer people have Afrikaans as home language today. The same pattern will probably be evident in Xhosa.

Due to the particular levels of bilingualism and the fact that Afrikaans- and Xhosa-speaking people readily agree to use English, no significant need for interpretation and translation services has been expressed.

4.4 THE STAKEHOLDERS

The stakeholders are relatively highly-qualified clients of the Province and they are comfortable in their dealings with officials. Their responses were as follows:

- In general there were high levels of satisfaction with the interaction between stakeholders and the officials they deal with. They mirror the sentiments of the general public.
- As with the general public, but even more so, the English- and Afrikaans-speaking stakeholders are able to switch easily between Afrikaans and English.
- The same applied to the officials they deal with.
- The Xhosa-speaking respondents, however, experienced problems with language interaction.
- Only some 4% of these clients were Xhosa-speakers, and hence their problems have little effect on the overall responses.
- As in the case of the general public, few variances between departments were perceived.
- There is, however, a tendency to replace communication in Afrikaans with English—in some instances even where both the stakeholder and the official are Afrikaans-speaking.
- The use of English, in general, almost equals that of Afrikaans.
- Nevertheless stakeholders' general attitude shows a strong propensity for home-language preservation and mother-tongue education. The leaning towards English is therefore a consumer habit that does not necessarily reflect a personal alienation of their own languages. It does, however, lead to the weakening of Afrikaans and Xhosa as user languages.
- Due to the particular level of bilingualism, the need for interpretation and translation services is, at best, limited.

5. THREATS: POSSIBILITIES FOR PROTEST AND LANGUAGE MOBILISATION

The results show that at present only small minorities of both employees and the general public are frustrated by having to operate in languages other than their own, or are inclined to take a stand on principle to use their own languages. The prevailing attitude is one of "accommodation" and "consideration". The fact that such a large number of non-English speakers quite readily switch to English and are even proud of their abilities in English conceals two pertinent future problems, namely that English is already displacing Xhosa, while the same is happening to Afrikaans, albeit very gradually. There are, however, small cores of people, both among employees and among the general public who are aware that a principle and a right are at stake, and who are already willing to state that they feel inclined to take a stand and use their own languages to the affirm that principle. An inspection of the detailed results show that these core groups are fairly diverse. They include people with both higher levels of education and income and those in the middle to lower levels of income and education. The fact that the core includes well-educated and more politicised people means that the resources are present for effective communication and persuasion. Among Xhosa-speaking employees the professionals in the service are in a sense polarised: while most are very capable of operating in English and are happy, if not keen, to do so, there is a core of people who speak good English but who feel concern about the status of their own language. The same is evident among Afrikaans-speakers, although they constitute a smaller percentage at this stage because Afrikaans usage is still very common. Among English-speakers there are also some who believe that they should exercise their rights to use their own language, which they very often do—unlike Xhosa-speakers, for example. In other words, the prerequisites for language mobilisation are actively present.

Cultural and ethnic protest and mobilisation is a very subtle process, and cannot be predicted based on quantitative details. It depends largely on the definition people themselves apply to contact situations and the degree to which people become aware of a threat to their language and own cultural assets. If a better educated "core group" that is motivated by the principle of language preservation should start advocating their cause and start drawing attention to the threat to their language, other people who have thus far been "accommodating" will also become more aware of the threat to their languages.

This change in mindset has already begun and is occurring among Xhosa-speakers and, to some extent, among deaf people. Although Afrikaans appears to be safe at this point, a simple projection of trends would suggest that it is also heading for minority status. Once the balance of usage "tips" in favour of English, the erosion of Afrikaans will occur very rapidly, catching many people by surprise.

Above all, the well-nigh universal lesson from all multi-cultural situations in the world is that in societies where human and individual rights and identity are accepted as legitimate, the marginalisation of languages will almost inevitably lead to protest.

This research revealed exceptionally positive attitudes in both the work situation and in the public contact situation. If language protest and an awareness of language rights and language survival begin to take root, people will start revising their definitions of the contact situation, whereafter these new definitions could potentially muddy all relationships. The findings, however, indicate that there is still time for the Province to act pro-actively to prevent these feature threats.

6. INTERPRETATION AND CONCLUSIONS

A misleadingly positive adaptation

The current situation can be described as follows:

- The relative dominance of both English and Afrikaans usage in and around the Provincial Administration, and the willingness of speakers of these two languages to interact in each other's languages is a prescription for complacency.
- Language communication problems are experienced as peripheral problems, rarely hampering smooth language interaction within the Provincial Government and between the Provincial Government and the public.
- The Administration has to be congratulated on the relatively high levels of service and employment satisfaction it achieves.
- *This harmony, however, both disguises and reinforces three serious problems that could erupt in mobilised protest in due course.*

Emerging problems and major causes

- **FIRSTLY** there is serious marginalisation of Xhosa in the provincial interaction. This problem is disguised by the fact that at most levels the speakers are in the minority and by the fact that most are willing and keen to speak English.

- **SECONDLY** there is a significant erosion of Afrikaans as user language. Once again the problem is disguised by the still strong position maintained by Afrikaans and the fact that Afrikaans-speakers are readily prepared to switch to English.
- **THIRDLY** there is almost no awareness of, or response to, the problems of deaf people.

Contributing factors

The problems and their causes are amplified by:

- the fact that the bilingualism and the minor incidence of the first problem justify practical adaptations, with the result that addressing the need for effective language training, interpretation and translation services is postponed;
- the fact that the "market need" for these services is so negligible that senior officials hardly have to treat these problems as priorities;
- the fact that resources spent on these may appear wasteful;
- the fact that minority language users, both in the service and in the community are often sufficiently clustered or concentrated to maintain the informal level of their languages, while the formal and more widespread use is weakened, and
- the fact that functioning in English enjoys an enhanced "status" and that Xhosa and Afrikaans-speakers often want to speak English themselves.

Acore of resistance and future mobilisation

- The results show that up to one quarter of Xhosa-speakers and at least 10% Afrikaans-speakers have principled reactions against the marginalisation of their languages.
- Both groups, as well as deaf people, have a small core that is upset about language use and who is evidently already mobilising towards protest, or will be doing so in future.
- Among senior officials the levels of awareness of the consequences of language marginalisation are low, and so is the awareness of the hidden effects on the empowerment and confidence of individuals.

7. CORRECTIVE ACTION

Corrective action would fall naturally into short-term and longer-run strategies.

Short term strategies:

- In support of language legislation, senior departmental management should exercise very definite leadership with reference to language issues.
- To do this, senior management has to clarify its own position. Quite correctly there are misgivings about rigid and dogmatic implementation of the language legislation, but equally a *laissez faire* approach will achieve very little. A creative balance between the active promotion and protection of languages and a legalistic approach will work best. We cannot specify how that approach should be formulated, but recommend strongly that facilitated workshops be held with senior management—at the end of which a balanced but effective short-term strategy should be formalised.
- Departments should also immediately embark on the formulation of a five-year language equality plan that sets out priorities, time frames, a running budget and action plans, and should identify resources for the five-year period. Since each department's composition is unique, language equality as such cannot be determined mechanically, but, as a starting point, planners should aim to define language equality within each department.
- There should also be an awareness programme driven by the Central Language Service and the Language Committee, explicitly and visibly supported by departmental management. The awareness plan should cover aspects such as legislation, language rights, the professional status of translation and interpretation services, language stereotypes and examples of best practice (success stories).
- The Central Language Service should be extended to fulfil these tasks and should be capable of seconding people to departments to provide training. There should also be a meaningful integration between the functions of the Central Language Service and the language services of the respective departments.
- There should also be liaison between the Central Language Service and the Cape Administrative Academy to provide more effective, longer and continuing language training to slot in with the emerging departmental plans.
- Interpretation services should be automatically available for specific activities such as disciplinary hearings and important meetings. The service provided by the Legislator could be made available to departments.

In view of the medium and longer term, it is essential to start changing people's attitudes. What one is referring to here is the need for a change in "mindset".

The motivations for being multilingual should therefore be enhanced. Particular attention should be paid to the following:

- Since adults find it so cumbersome to master a third language that is not necessarily commonly used, positive incentives such as package rewards and other benefits for those who can proof proficiency in three languages are essential.
- Exposure to positive role models is also important. The service should aim to utilise its most visible leadership figures who are proficient in three languages to this end.
- In this regard the publicising of "success stories" of tri-lingual abilities and procedures at work would also be very effective.

Unless such steps are taken, the subtle changes taking place and the "soft" marginalisation of minority languages will begin to undermine the motivation of employees and clients. And then the Province's well-earned current reputation for good service and sympathetic liaison will definitely be harmed.

DIE TAALLOUIT IN DIE WES-KAAP

2001

KORT SAMEVATTENDE VERSLAG

1. AGTERGROND VAN HIERDIE VERSLAG

Die Wes-Kaapse Taalordnansie skryf voor dat die Administrasie sy sake in drie van Suid-Afrika se elf amptelike tale moet doen en in hierdie drie tale met die bevolkingsgroepe wat hy bedien, moet kommunikeer. Die drie tale is Afrikaans, Engels en Xhosa—die huistale van die oorgrote meerderheid van die inwoners in die Provinsie.

Die Wes-Kaapse Taalkomitee het onder andere die opdrag ontvang om die interne en eksterne taalgebruik van die Provinsiale Regering te monitor en om aanbevelings daarvoor aan die bestuur van die Provinsiale Regering te maak. Ooreenkomstig hierdie verantwoordelikheid het die Taalkomitee, na afloop van 'n behoorlike en volledige tenderproses, *MarkData (Edms.) Bpk.* opdrag gegee om 'n empiriese ondersoek na die taalgebruik en—praktyke binne die trefwydte van die Administrasie se bedrywighede te onderneem. Hierdie ondersoek is in 2001 onderneem en 'n volledige verslag is voorberei en in Maart 2002 voorgeleë. Die bevindinge is ook voor die Taalkomitee en Minister McKenzie aangebied.

Alhoewel die inhoud van die volledige verslag in 'n Bestuursverslag saamgevat word, het *MarkData* besluit om 'n bondiger weergawe van sy ontleding voor te berei wat indien nodig vir wyer sirkulasie gebruik kan word. Hierdie is die korter verslag wat vir die doeleindes van wyer bekendstelling van die bevindinge voorberei is.

Hierdie samevattende verslag bevat ook beknopte uittreksels uit die ontleding wat op versoek van Minister McKenzie ingesluit is. Die omvang van die ontleding vir hierdie verslag is derhalwe effens uitgebrei.

2. DOELWITTE VAN DIE ONDERSOEK

Die doelwitte van die ondersoek, ooreenkomstig 'n kort opsomming van die projekopdrag, was om vas te stel en te evalueer:

- hoe senior amptenare die vereistes om in drie tale te funksioneer, verstaan en daarop reageer;
- watter tipes en vlakke van taalgebruik alles binne die Administrasie in verhouding tot bedryfsvereistes en die behoeftes en verwagtinge van werknemers bestaan;
- in watter mate lede van die algemene publiek in hul eie tale bedien word, geleenthede daartoe gebied word en daar aan hulle verwagtinge voldoen word, en
- in watter mate daar aan die taalvereistes van die Administrasie se vernaamste belanghebbers en eksterne kliënte voldoen word.

3. METODOLOGIE

Die metodologie wat ten tye van die ondersoek gebruik is, omvat die volgende subgroepe van onderhoude onder gestratifiseerde waarskynlikheids-monsters, of doelbewuste monsters wat op 'n geteikende deursnee van relevante persone onder die volgende gerig is:

- 50 senior amptenare: diepte-onderhoude vir kwalitatiewe insigte.
- 1040 personelede op verskillende vlakke in alle departemente: persoonlike gefokusde onderhoude in eie tale vir kwantitatiewe en kwalitatiewe resultate.
- 862 lede van die publiek dwarsoor die Provinsie: persoonlike onderhoude oor ervaringe en reaksies by provinsiale raakvlakke.
- 284 belanghebbers/kliënte wat groot groepe verteenwoordig: persoonlike onderhoude rakende taalinteraksie met die Provinsiale Administrasie.
- Die ontleding van al die terugvoering uit die onderhoude waarop hierdie en die voorafgaande verslae gebaseer is, is deur senior vakkundiges gemaak.

4. SLEUTELBEVINDINGE

4.1 SENIOR AMPTENARE

Die persepsies en houdings van senior amptenare kan, met belangrike uitsonderings, soos volg uiteengesit word:

- Amptenare se benadering tot taalgebruik word deur hulle eie taalagtergrond eerder as 'n bewustheid van die taalregte en—behoefte van die ander mense rondom hulle gevorm.
- Die verband tussen volwaardige geleenthede om jou eie taal te gebruik en selfvertroue en bemagtiging word in die algemeen nie verstaan nie.
- Daar is neigings om tale te stereotipeer, byvoorbeeld: Engels is ekonomies bemagtigend, Afrikaans en Xhosa word met onder-ontwikkeling vereenselwig, Engels het meer status as Afrikaans en Xhosa, ens.
- Die amptenare het bewus begin raak dat wanneer mense hulle eie tale handhaaf, dit dikwels voorkom asof hulle standpunt wil inneem.
- Wanneer wit Afrikaanssprekendes dit doen, word dit dikwels as aanvallend ervaar en herinner dit ander aan die magsverhouding van apartheid.
- Daarteenoor word taalhandhawing by Xhosa-sprekendes as 'n reaksie op die oorheersing van ander tale gesien.
- Aandrag op die gebruik van Engels is minder omstrede.

Dit is persepsies soos hierdie wat dit vir Suid-Afrikaners moeilik kan maak om mekaar se taalbehoefte en—regte te aanvaar.

Amptenare het slegs 'n oppervlakkige bewustheid en kennis van die beginsels wat die taalwetgewing onderlê, asook die implikasies daarvan. Dit lei tot sekere gevolge:

- Hulle staan 'n buigsame en pragmatiese taalbeleid voor wat die mees algemene situasies se behoeftes aanspreek.
- Hulle het informele oplossings vir meertalige situasies—beskikbare kollegas doen die vertaalwerk.
- Hulle is meer geneig om die taalbehoefte van die publiek as dié van werknemers te eerbiedig.
- Hulle bevraagteken die noodzaak om tyd en moeite te bestee aan die gelyke behandeling van tale wanneer werknemers oënskynlik by situasies aanpas—dikwels deur ander tale te gebruik as dié wat hulle sou verkies.

Amptenare meld dat Afrikaans en Engels in die algemeen om die helfte gebruik word na gelang van die departement wat ter sprake is, maar dat die neiging is om Engels meer te gebruik. Dit is uit hulle kommentaar duidelik dat Xhosa min gebruik en gemarginaliseer word. Gebaretaal van dowes word grotendeels geïgnoreer.

Hulle erken dat daar 'n behoefte bestaan om Xhosa-sprekendes te akkommodeer, maar kom tot die slotsom dat die gevolglike verskuiwing nie na Xhosa is nie, maar na Engels. Dit kan toegeskryf word aan die feit dat die meeste senior personeellede glad nie Xhosa verstaan nie.

Die meeste amptenare aanvaar egter dat briewe en skriftelike kommunikasie in die oorspronklike taal beantwoord moet word, maar taalgebruik ten opsigte van kennisgewings, naamborde, ens. is baie omstrede. Ook hier is hulle geneig om die minimum wat prakties werkbaar is, as voldoende te aanvaar.

Baie min amptenare is aktief besig om hulle taalbedrewenheid te verbeter, alhoewel hulle belang stel om dit te doen.

Hulle is dikwels onseker oor die personeel se gesindhede oor taalgebruik. Sonder die duidelike wete dat taalverwagtinge onder die personeel soms baie sterk is, voel die amptenare vry om die beginsel van taalgelykheid oor die hoof te sien. Hulle is ook werklik besorg oor die koste en praktiese sin van die aktiewe toepassing van meertaligheid, en is nie oortuig dat dit noodsaaklik is nie.

Die amptenare dink nie veel van die gehalte en doeltreffendheid van die huidige taaldienste, tolkdienste, ens. nie en betwis die aanvraag daarvoor.

Soos te verwagte word bedrewenheid in meer as een taal in hierdie klimaat nie formeel beloon wanneer dit by aanstellings, bevorderings en bonusse, ens. kom nie. Slegs tweetaligheid in Afrikaans en Engels word effektief, alhoewel nie amptelik nie, beloon. Departemente begroot in die algemeen nie vir taaldienste of—ontwikkeling nie.

Ondanks die feit dat daar so min aktiewe bewustheid van die beginsels van en die behoefte aan taalgelykheid is, is daar baie belowende suksesverhale in spesifieke afdelings en dienste. Hierdie suksesverhale word kortliks in die hoofverslag uiteengesit.

4.2 DIE WERKNEMERS

Taalgebruik en werktevredenheid

In spontane reaksie rakende werktevredenheid en—ontevredenheid het taalaangeleenthede as 'n onbeduidende faktor na vore getree. Terwyl verhoudinge in die werksomgewing die enkele belangrikste bron van tevredenheid is, gevolg deur die bevrediging wat die werk self bied, word taalfaktore slegs deur 1% genoem. Aan die negatiewe kant het 'n effens hoër persentasie (5%) spontaan taalfrustrasies as 'n spesifieke probleem uitgewys, maar dit is duidelik nie 'n aangeleentheid wat intens deur die oorgrote meerderheid ervaar word nie.

Minder as 1% (5% onder Xhosa-sprekendes) stel voor dat Engels as alledaagse kommunikasiemedium gebruik word om probleme op te los.

Onder Xhosa-sprekers was die ervaring van taalprobleme en die daarmee gepaardgaande kommunikasieprobleme egter beduidend hoër (17%).

Taalgebruiksatrene

Omdat Afrikaanssprekendes 66% van die personeel vorm (53% is uitsluitlik Afrikaanssprekend en 'n verdere 13% tot 14% gebruik Afrikaans en Engels as huistaal), asook 'n meerderheid onder die publiek uitmaak, word Afrikaans oor die algemeen die meeste tydens verbale kantoorkommunikasie en in kommunikasie met die publiek gebruik.

Maar die gebruik van Engels is ver buite verhouding tot die getal personeellede wat Engelssprekend is. Voorts styg die gebruik van Engels aansienlik, tot 'n vlak wat bykans gelykstaan aan dié van Afrikaans,

- wanneer daar tussen afdelings in 'n departement gekommunikeer word;
- wanneer kommunikasie tussen departemente plaasvind;
- wanneer skriftelike kommunikasie en formele dokumente ter sprake is, en
- die allermeele wanneer daar met sentrale staatsdepartemente gekommunikeer word.

'n Mens kan dus sê dat Afrikaans die oorheersende informele medium is wat deur Engels teengestaan word wanneer die kommunikasie formeel en gestruktureerd van aard is.

Die personeel rapporteer ook dat die gebruik van Engels met verloop van tyd sterk toeneem. Die toename in die gebruik van Xhosa is betreklik gering, terwyl die gebruik van Afrikaans geleidelik maar beduidend afneem.

Die mate waartoe Xhosa gemarginaliseer word

Xhosa-sprekendes maak slegs 13% tot 14% van die werkmag uit, en dit lei noodwendig tot 'n ondervteenwoordiging van dié taal in alle vorms van kommunikasie. Tussen 70% en 85% van alle personeellede berig dat, na gelang van die situasie, Xhosa selde of nooit gebruik word. Xhosa word volgens 85% van die respondente nooit in vergaderings gebruik of gehoor nie.

Wanneer Xhosa-sprekendes egter self verslag doen, berig slegs 50% dat hulle taal nooit in vergaderings gebruik word nie, en 40% van die Xhosa-sprekendes meen dat hulle die vrymoedigheid het om hulle taal te gebruik.

Hierdie afwykings in die bevindinge kan toegeskryf word aan die wyse waarop huistale in die ontplooiing van diepersoneel binne afdelings en werkstasies gegroepeer word. Xhosa is dus nie heeltemal só gemarginaliseer soos wat die gemiddelde patroon te kenne wil gee nie. Nogtans laat die status van Xhosa veel te wense oor.

Reaksies op taalpatrone

Feitlik al die respondente van al die taalgroepe sou ideaal gesproke by voorkeur hulle eie tale in die werksituasie wou gebruik. Maar die meeste sou nie daarop aandring nie.

- Onder Afrikaans- en Engelssprekendes voel hoogstens 15% dat hul taalvoorkeure verontagsaam word.
- Slegs 3% voel gefrustreerd daaroor.
- Slegs 9% van die Afrikaanssprekendes en 14% van die Engelssprekendes sou beslis verhoogde gebruik van hulle eie tale verkies.
- Xhosa-sprekendes het egter baie sterker gevoelens.
- Tot 50% van hulle sou graag wou sien dat hulle taal meer dikwels gebruik word.
- Ongeveer 25% voel gefrustreerd en 10% voel gebelg oor die situasie.

Sover dit die personeel aangaan, word die hoogste vlak van taalontneming of frustrasie ervaar in die Departement van Gemeenskapsveiligheid, die Wetgewer, Provinsiale Administrasie, Onderwys, en Ekonomiese Sake, Landbou en Toerisme.

In weerwil van die vlakke van frustrasie, is beide Afrikaans- en Xhosa-sprekendes geneig om in baie (maar nie alle nie) gevalle Engels as die aangewese taal bo hulle eie tale te nomineer. Daar is dus 'n groot mate van erkenning van die praktiese voordele van Engels as brugtaal.

Nogtans is daar binne alle taalgroepe 'n kern wat sterk genoeg voel om rondom hul taalbelange te mobiliseer indien nodig.

Taalvaardigheid onder die personeel

Taalvaardigheid is eerstens op selfevaluerings gegrond en daarna is hierdie evaluerings deur onderhoudvoerders gekontroleer en aangepas. Die vlakke van bevestigde vaardigheid is soos volg:

- Ten minste twee derdes van Afrikaans- en Engelssprekendes is bedrewe in gesproke Afrikaans en Engels.
- Byna soveel Xhosa-sprekendes (60%) is bedrewe in Engels.
- Die probleem is egter dat minder as 2% van die Afrikaans- en Engelssprekendes Xhosa magtig is, en dat slegs sowat 10% van die Xhosa-sprekendes Afrikaans na behore kan praat.

Hierdie probleem rondom vaardighede in Xhosa en Afrikaans bring mee dat Engels as die brugtaal gebruik moet word — een groot rede waarom Afrikaans geleidelik deur Engels vervang word.

Ingesteldheid jeens taalopleiding en—fasiliteite

Minstens 70% van alle personeel aanvaar dat hulle taalvaardighede verbeter moet word. Hulle onderskryf meer doeltreffende taalopleiding, veral in Xhosa. Maar hulle stel die meeste daarin belang om Afrikaans of Xhosa te verstaan, eerder as om die tale te kan praat. Xhosa- en Afrikaanssprekendes stel eintlik net daarin belang om in staat te wees om Engels te kan praat.

Ongeveer een derde van die Engels- en Afrikaanssprekendes en 17% van die Xhosa-sprekers is tevrede met die taalvaardighedsituasie.

In departemente soos die Provinsiale Administrasie en Gemeenskapsveiligheid het soveel as 40% van die werknemers gesê dat daar geen taalopleidingsdiens beskikbaar is nie.

4.3 DIE ALGEMENE PUBLIEK

Reaksies op die Provinsiale diens en taal as 'n faktor

Tussen twee derdes en 'n driekwart van die publiek is baie tevrede met die dienste wat die Provinsiale Regering hulle bied.

- Die minderheid van 10% tot 15% wat ontevrede is, skryf hulle probleme toe aan werksdruk en personeeltekorte — lang toue en wagtye.
- Hulle is meer tevrede met die gesindhede van die personeel.
- Slegs geïsoleerde individue onder Afrikaans- en Engelssprekende lede van die publiek het probleme met taalkommunikasie ervaar.
- Dit beteken nie dat hulle altyd in hulle eie tale bedien is nie, maar dat daar in die algemeen gemaklike interaksie in beide Afrikaans en Engels was.
- Die Xhosa-sprekendes het 'n groter probleem gehad, maar die neiging is dat ook hulle bereid was om in Engels te kommunikeer.

Daar is min verskille tussen departemente, hoewel daar waarskynlik probleme ten opsigte van Xhosa in die Verkeersafdeling is.

Reaksies ten opsigte van taalgebruik in die besonder

Taalverwagtinge en—behoefte is ingewikkeld. In die provinsiale kontaktsituasies:

- hou tussen 10% en oor die 20% van die mense, veral Xhosa-sprekende mense, daarvan om ander tale te gebruik, veral Engels;
- hou nege uit tien Afrikaans- en Engelssprekendes óf daarvan om mekaar se tale te gebruik óf gee nie regtig om om dit te doen nie;
- hou ongeveer 75% van die Xhosa-sprekendes óf daarvan om Engels te praat óf gee nie om om dit te doen nie;
- geld hierdie patrone en reaksies breedweg onder die amptenare met wie die publiek in aanraking kom;
- is daar, hoe dit ook al sy, by 12% van Afrikaans- en Engelssprekende mense en nagenoeg 23% van die Xhosa-sprekendes 'n weerstand teen die gebruik van ander tale, en
- dring ongeveer die helfte van hierdie mense uit beginsel aan op die gebruik van hulle eie tale. Dit is 'n bron van, en 'n aanduiding van die mate waartoe taalaktiwisme kan posvat.

Ten opsigte van taalbeleid in die algemeen:

- Hoogstens een uit tien Afrikaans- en Engelssprekendes blyk ontevrede te wees oor die algemene behandeling van hul tale, nie noodwendig in die provinsiale opset nie.
- Onder Xhosa-sprekendes styg dié verhouding tot nagenoeg 20%.
- Baie groot meerderhede in alle taalgroepe onderskryf die beginsels van taalgelykheid en moedertaalonderrig (met goeie onderrig in ander tale, veral Engels).

Taalbedreweheid by die publiek

Daar is 'n beduidende vlak van tweetaligheid binne huishoudings—in een derde van die Afrikaans- en Engelssprekende huishoudings word die twee tale gereeld "gemeng" of afgewissel. Onder Xhosa-huishoudings "meng" twee derdes hulle huistaal met Engels.

Hierbenewens is daar 'n baie groot mate van tweetaligheid in die algemeen:

- Onder Afrikaanssprekendes kan 80% Engels verstaan en 50%—60% kan goed daarin kommunikeer en dit lees.
- Onder Engelssprekendes kan 60% Afrikaans verstaan en 50% kan goed daarin kommunikeer en dit lees.
- Onder Xhosa-sprekendes kan 80% Engels verstaan en twee derdes kan goed daarin kommunikeer en dit lees.

Die struikelblokke lê daarin dat slegs onbeduidende minderhede onder Afrikaans- en Engelssprekendes Xhosa verstaan, en dat slegs 20% van die Xhosa-sprekendes Afrikaans kan verstaan, terwyl minder as die helfte van hierdie persentasie mense dit kan lees of daarin kan kommunikeer.

Meer in die algemeen lyk dit asof Afrikaans oor die afgelope jare as huistaal agteruitgegaan het. In vergelyking met die getal mense wie se onderrigtaal in hul kinderjare Afrikaans was, is daar vandag beduidend minder mense wat Afrikaans as huistaal praat. Dieselfde patroon sal waarskynlik by Xhosa aangetref word.

As gevolg van die besondere vlakke van tweetaligheid en die feit dat Afrikaans- en Xhosa-sprekende mense so gereedlik bereid is om Engels te gebruik, is daar nie 'n beduidende behoefte aan tolk- en vertalingsdienste uitgespreek nie.

4.4 DIE BELANGHEBBERS

Die belanghebbers is redelik hoog gekwalifiseerde kliënte van die Provinsie en hulle is baie gemaklik in hulle skakeling met amptenare. Hul reaksies was soos volg:

- In die algemeen is daar 'n hoë mate van tevredenheid met die interaksie tussen belanghebbers en die amptenare met wie hulle skakel. Hulle weerspieël die sentimente van die algemene publiek.
- Soos in die geval van die algemene publiek, maar selfs in 'n meerdere mate, is Engels- en Afrikaans-sprekende belanghebbers in staat om met gemak tussen Afrikaans en Engels te wissel.
- Dieselfde geld die amptenare met wie hulle skakel.
- Die Xhosa-sprekende respondente het egter probleme met taalinteraksie ervaar.
- Slegs sowat 4% van hierdie kliënte was Xhosa-sprekendes, en hulle probleme het gevolglik 'n onbeduidende impak op die algehele respons.
- Soos in die geval van die algemene publiek is daar min verskille tussen departemente te bespeur.
- Daar is egter 'n neiging om Afrikaanstalige kommunikasie deur die gebruik van Engels te vervang—in sommige gevalle selfs waar beide die belanghebber en die amptenaar Afrikaanssprekend is.
- Die gebruik van Engels trek oor die algemeen amper gelyk met dié van Afrikaans.
- Tog is die belanghebbers in hul algemene houdings sterk op huistaalbehoud en moedertaalonderrig ingestel. Die neiging na Engels kan dus beskou word as 'n gebruikersgewoonte wat nie noodwendig op enige persoonlike vervreemding van hul eie tale dui nie. Dit lei egter tot die verswakking van Afrikaans en Xhosa as gebruikstale.
- Vanweë die besondere vlakke van tweetaligheid is daar slegs 'n geringe behoefte aan tolk- of vertaaldienste.

5. BEDREIGINGS: MOONTLIKHEID VAN PROTESAKSIE EN MOBILISERING RONDOM TAAL

Die resultate wys dat daar tans slegs klein minderhede onder die werknemers en die algemene publiek is wat gefrustreerd is omdat hulle ander tale as hul eie moet gebruik, of wat geneig is om uit beginsel daarop aan te dring dat hulle eie tale gebruik word. Die heersende benadering is "aanpassing" en "tegemootkomeendheid". Die feit dat so baie van alle nie-Engelsprekendes so gereedlik na Engels oorslaan en selfs trots is op hulle vermoëns in Engels, versluier die twee wesenlikste probleme vir die toekoms, naamlik dat Xhosa reeds, en Afrikaans baie geleidelik, deur Engels verdring word.

Daar is egter klein kerngroepe onder werknemers en onder die algemene publiek wat daarvan bewus is dat 'n beginsel en 'n reg hier op die spel is, en wat reeds bereid is om te verklaar dat hulle van plan is om standpunt in te neem en om hulle eie tale te gebruik ten einde hierdie beginsel te bekragtig. 'n Ondersoek na die gedetailleerde resultate wys dat hierdie kerngroepe redelik uiteenlopend is. Dit omvat mense met beide hoër vlakke van opvoeding en inkomste en diegene wat uit groepe met 'n gemiddelde of laer vlak van inkomste en opvoeding kom. Die feit dat die kerngroepe goed opgeleide en meer polities georiënteerde mense insluit, beteken dat die middele vir doeltreffende kommunikasie en oorreding teenwoordig is. Onder Xhosa-sprekende werknemers is die vakkundiges in die diens in 'n sekere sin gepolariseerd: onderwyl die meeste baie bedrewe is in Engels en tevrede, indien nie gretig nie, om daarin te funksioneer, is daar 'n kerngroep mense wat goed Engels praat maar besorg voel oor die status van hulle eie taal. Dieselfde geld Afrikaanssprekendes, hoewel hulle in hierdie stadium 'n kleiner persentasie uitmaak omdat Afrikaans nog baie algemeen gebruik word. Onder Engelsprekendes is daar ook sommige wat glo dat hulle hul reg moet uitoefen om hulle eie taal te gebruik, wat hulle dan ook baie dikwels doen — anders as wat die geval byvoorbeeld Xhosa-sprekendes is. Die voorvereistes vir taalmobilisering is derhalwe aktief teenwoordig.

Kulturele en etniese protes en mobilisering is 'n baie subtiële proses en kan nie op grond van kwantitatiewe gegewens voorspel word nie. Dit hang baie af van die definisie van die raakvlakke wat deur die mense self gebruik word en die mate waarin mense bewus word van 'n bedreiging van hul taal en kultuur-eie. Indien 'n beter opgeleide "kerngroep" wat deur die beginsel van taalhandhawing gemotiveer word, hul saak begin stel en aandag begin vestig op die bedreiging vir hul taal, sal ander mense wat tot dusver "akkommoderend" was, ook meer bewus word van die bedreiging van hul tale.

Hierdie verandering van ingesteldheid het reeds begin posvat en kom voor onder Xhosa-sprekendes en, in 'n sekere mate, onder dowe mense. Alhoewel dit lyk asof Afrikaans op hierdie tydstip veilig is, dui 'n vereenvoudigde projeksie van die tendense daarop dat ook hierdie taal afstuur op minderheidstatus. Sodra die skaal van gebruik "oorslaan" in die guns van Engels, sal die erodering van Afrikaans baie vinnig gebeur en baie mense onverhoeds betrap.

Die byna universele les wat uit alle multikulturele situasies in die wêreld geleer kan word, is dat waar gemeenskappe mense- en individuele regte en identiteit as regmatig aanvaar, die marginalisering van tale byna onafwendbaar tot protes lei.

Hierdie navorsing het besonder positiewe gesindhede in sowel die werksituasie as in die openbare kontaksituasies openbaar. Indien taalprotes en 'n bewustheid van taalregte en taaloorlewing begin posvat, sal mense hul definisies van kontaksituasie begin wysig, en kan nuwe definisies alle verhoudinge dalk vertroebel. Die bevindinge dui egter daarop dat daar nog tyd oor is vir die Provinsie om pro-aktief op te tree om hierdie toekomsbedreigings te voorkom.

6. VERTOLKING EN GEVOLGTREKKINGS

Misleidend positiewe aanpassing

Die huidige situasie kan soos volg beskryf word:

- Die relatiewe oorheersing van beide Engelse en Afrikaanse gebruik in en om die Provinsiale Administrasie, en die bereidwilligheid van die mense wat hierdie twee tale praat om mekaar se tale in hulle interaksies te gebruik, is 'n resep vir oorgerustheid.
- Taalkommunikasieprobleme word as randprobleme ervaar wat slegs met uitsondering die gladde verloop van taalomgang binne die Provinsiale Regering en tussen die Provinsiale Regering en die publiek en kliënte versteur.
- Die Administrasie moet gelukkig word met die relatief hoë vlakke van diens- en indiensnemingstevredenheid wat hulle bereik.
- Hierdie eensgesindheid verberg en versterkegter tegelyk drie ernstige probleme wat mettertyd in die vorm van gemobiliseerde protes tot uitbarsting kan kom.

Ontluikende probleme en hoofoorsake

- EERSTENS neem die marginalisering van Xhosa in die provinsiale interaksie ernstige afmetings aan. Hierdie probleem word versluier deur die feit dat Xhosa-sprekendes op die meeste vlakke in die minderheid is en dat die meeste van hulle bereid en gretig is om Engels te praat.
- TWEEDENS is daar 'n beduidende erodering van Afrikaans as gebruikstaal. Weereens word die probleem versluier deur die steeds sterk posisie van Afrikaans en die feit dat ook Afrikaanssprekendes so geredelik na Engels oorslaan.
- DERDENS is daar haas geen bewustheid van, of reaksie op, die probleme wat deur dowe mense ervaar word nie.

Bydraende faktore

Die probleme en hul oorsake word versterk deur:

- die feit dat die tweetaligheid en die minderheidsomvang van die eerste probleem praktiese aanpassings moontlik maak, wat aandag aan die behoefte aan doeltreffende taalopleiding en tolk- en vertaaldienste uitstel;
- die feit dat die "markbehoefte" aan sulke dienste so laag is dat senior amptenare kwalik hierdie probleme as prioriteite hoef te bejeën;
- die feit dat hulpbronne wat hieraan spandeer word, na verkwing mag lyk;
- die feit dat gebruikers van minderheidstale, beide in die diens en in die gemeenskap, dikwels voldoende saamgetros of gekonsentreer is om die handhawing van hulle tale op informele vlakke moontlik te maak, onderwyl die formele en meer uitgebreide gebruik verswak word, en
- die feit dat optrede in Engels 'n verhoogde "aansien" geniet en dat Xhosa- en Afrikaanssprekers dikwels self Engels wil praat.

Kern vir weerstand en toekomstige mobilisering

- Die resultate wys dat tot soveel as 'n kwart van die Xhosa-sprekendes en minstens 10% van die Afrikaanssprekendes uit beginsel weerstand teen die marginalisering van hulle tale bied.
- Daar is ook in albei groepe, asook onder dowe mense, 'n klein kern wat ontsteld is oor taalgebruik en onder wie 'n mobilisering tot protes aan die gang is of kan plaasvind.
- Onder senior amptenare is die vlakke van bewustheid sover dit die gevolge van taalmarginalisering aangaan, laag en so ook hulle bewustheid van die verborge uitwerking wat dit op die bemagtiging en selfvertroue van individue het.

7. REGSTELLELENDE OPTREDE

Regstellende optrede omvat, uiteraard, korttermyn- en langtermynstrategieë.

Korttermynstrategie:

- Baie duidelike leierskap oor taalaangeleenthede behoort deur senior bestuur in die departemente uitgeoefen te word om die taalwetgewing te ondersteun.
- Om dit te kan doen, moet senior bestuur klaarheid oor hulle eie houding kry. Heeltemal tereg is daar bedenkinge oor die streng en dogmatiese implementering van taalwetgewing, maar daar gaan ook bitter min vermag word deur 'n *laissez faire*-benadering te volg. 'n Kreatiewe balans tussen die aktiewe bevordering en beskerming van tale en 'n wettiese benadering sal die beste resultate lewer. Ons kan nie spesifiseer hoe daardie benadering geformuleer moet word nie, maar beveel ten sterkste aan dat lede van die senior bestuur gefasiliteerde werkkursusse bywoon waarna 'n gebalanseerde, maar doeltreffende, korttermynstrategie geformuleer moet word.
- Departemente behoort ook onmiddellik te begin met die formulering van 'n vyfjaarतालग्यकहसपलन met prioriteitsbepalings, tydraamwerke, 'n lopende begroting en aksieplanne, en behoort ook hulpbronne vir die vyfjaartydperk te identifiseer. Taalgelykheid as sodanig kan nie meganies bepaal word nie, aangesien elke departement se samestelling uniek is, maar 'n definisie van taalgelykheid binne elke departement behoort beplanners se vertrekpunt te wees.
- 'n Bewusmakingsprogram, aangedryf deur die Sentrale Taaldiens en die Taalkomitee, behoort ook ingestel te word met die uitdruklike en sigbare steun van departementele bestuur. Hierdie bewusmakingsprogram moet ook aspekte dek soos wetgewing, taalregte, die professionele status van vertaal- en tolkdienste, taalstereotipes en voorbeelde van beste praktyk (suksesverhale).
- Die Sentrale Taaldiens behoort uitgebrei te word om hierdie take te vervul en behoort in staat te wees om mense aan departemente te kan sekondeer om opleiding te voorsien. Daar behoort ook 'n sinvolle integrasie van funksies tussen die Sentrale Taaldiens en die taaldienste van onderskeie departemente te wees.
- Daar behoort ook skakeling tussen die Sentrale Taaldiens en die Kaapse Administratiewe Akademie te wees sodat doeltreffender, langer en volgehoue taalonderrig voorsien kan word om by beoogde departementele planne in te skakel.
- Tolkdienste moet outomaties beskikbaar wees vir spesifieke aktiwiteite soos dissiplinêre verhore en belangrike vergaderings. Die dienste wat deur die Wetgewer verskaf word, kan moontlik aan departemente beskikbaar gestel word.

Met die oog op die *medium- en langer termyn* is 'n proses van gesindheidsverandering nodig. Waarna hier verwys word, is 'n behoefte aan die verandering van "ingesteldheid". Die motiverings rondom meertaligheid moet dus versterk word. Daar behoort veral op die volgende gelet te word:

- Omdat die aanleer van 'n derde taal wat nie noodwendig veel gebruik word nie vir volwassenes so moeisaam is, moet daar positiewe aansporings soos pakketbelonings en ander voordele wees vir diegene wat vaardigheid in drie tale kan bewys.
- Blootstelling aan positiewe rolmodelle is ook belangrik. Die diens behoort daarin te poog om sy mees sigbare leidende mense wat drie tale kan praat as "ambassadeurs" vir hierdie saak te benut.
- In hierdie verband kan die publisering van "suksesverhale" rakende drietallige vermoëns en werkpraktyke ook uiters doeltreffend wees.

Tensy sulke stappe gedoen word, sal die subtiele veranderinge wat besig is om plaas te vind en die "sagte" marginalisering van minderheidstale begin om werknemers en kliënte se motivering te ondermyn. En dan sal daar beslis skade berokken word aan die Provinsie se welverdiende huidige reputasie vir goeie dienslewering en simpatieke skakeling.

UPHICOTHO LWEELWIMI ZENTSHONA KOLONI

2001

INGXELO ESHWANKATHELWEYO EQUKANISAYO

1. INTSUSA YALE NGXELO

I-Odinensi yeNtshona Koloni yeeLwimi iyalela ukusetyenziswa kweelwimi ezintathu kwiilwimi zaseburhulumenteni ezilishumi elinanye zoMzantsi Afrika, lwimi ezo eziya kusetyenziswa licandelo lolawulo ekuqhubeni umsebenzi wazo nasekuqhagamshelaneni nabantu ezibakhonzayo. Ezo lwimi zisiBhulu, isiNgesi nesiXhosa, lwimi ezo zisetyenziswa kumakhaya esininzi sabemi beli phondo.

IKomiti yeeLwimi yoRhulumente weNtshona Koloni, kwezinye izinto, ithwaliswe uxanduva lokubeka iliso kusetyenziso lweelwimi ngaphakathi nangaphandle kwecandelo lolawulo kananjalo nokucebisa abalawuli becandelo lolawulo ngaloo mcimbi. Ukufezikisa olo xanduva, iKomiti yeeLwimi, emva kokuqhuba iinkqubo ezifanelekileyo zothendariso, yayalela abakwaMark Data (Pty) Ltd ukuba baqhube uphando olusekelezwe kokuqhubekayo (empirical) ngosetyenziso lweelwimi phantsi kwemisebenzi yolawulo. Olo phando laqhutywa ngoMatshi 2001, kwaza kwaqulunqwa ingexelo enzulu neyandlalwa ngoMatshi 2002. Iziphumo nazo zandlalwa ngaphambi kweKomiti noMphathiswa uMcKenzie.

Nangona ingxelo epheleleyo ikwaqulethe nengxelo esisishwankathelo sabalawuli, abakwaMark Data bagqibe ekubeni baqulunqe nesishwankathelo esifutshane nangaphezulu solu hlalutyo ukuze sibe nokupapashwa kuluntu ngokubanzi. Esi seso sishwankathelo esiqulunqelwe ukwazisa ngokubanzi nangakumbi ngeziphumo zolo phando.

Le ngxelo ishwankathelweyo ikwanamacandelo amafuthsane ohlalutyo, ngokokucelwa nguMphathiswa uMcKenzie. Nangona kunjalo uhlalutyo lwale ngxelo luthande ukunatyiswa noko.

2. IINJONGO ZOPHANDO

Iinjongo zophando xa zishwankathelwa ngokomyalelo weprojekthi yayikukufumanisa nokuvavanya:

- Indlela amagosa aphezulu azivisisa nazisebenza ngazo iimfuno zokusebenza ngazo zontathu iilwimi.
- Zonke iintlobo nemigangatho yokusetyenziswa kweelwimi kulawulo ngokubhekiselele kwimiqathango yokusebenza neemfuno nokulindelwe ngabasebenzi.
- Umlinganiselo wokuba uluntu jikelele lukhonzwa kangakanani ngeelwimi zalo, lunamathuba angakanani okuzisebenzisa kananjalo zisaneliswa kangakanani iimfuno zalo.
- Ukuba iimfuno zabona baphambili ababandakanyekayo nabaxumi bangaphandle ngokubhekiselele kwiilwimi zifezekiswa kangakanani.

3. INDLELA YOKUQHUTYWA KOPHANDO

Indlela esetyenziswe kolo phando yayiquka ezi ndlela zilandelayo zodliwano-ndlebe namaqela azisampuli ezikhethiweyo (stratified probability samples) okanye iisampuli ekujoliswe kuzo (purposeful samples) kubantu abafanelekileyo (relevant) phakathi kwaba balandelayo:

- amagosa aphezulu angama-50: udlwano ndlebe olunzulu ngenjongo yokufumanisa imiba ephathekayo (qualitative insights).
- abasebenzi abangama-1040 kumanqanaba ahlukeneyo kuwo wonke amasebe: udlwano-ndlebe lobuso ngobuso ngeelwimi zasemakhaya ukuze kufumaneke iziphumo ezichaza imiba ebalekayo nephathekayo (quantitative and qualitative).
- abantu jikelele abangama-862 kwiphondo ngokubanzi: udlwano-ndlebe nomntu ngamnye ngamava kunxibelelwano nephondo nendlela asebelanga ngayo kuloo mba.
- ababandakanyekayo/abaxumi abaphambili abaziintlobo ezingama-284: udlwano-ndlebe nomntu ngamnye ngokubhekiselele kunxibelelwano nolawulo lwephondo.

Uhlalutyo lwazo zonke iingxelo ezifumaneke kolo dliwano-ndlebe lwenziwa ziingcali eziphezulu, hlalutyo olo ekusekelezwe kulo le ngxelo nengxelo eyandulelayo.

4. IZIPHUMO EZIPHAMBILI

4.1 AMAGOSA APHAMBILI

Iimbono neendlela zokuziphatha (attitudes) zabaphathi abaphezulu, phofu ke ngaphandle kwabathile, zingachazwa ngolu hlobo:

- Indlela yokuziphatha kusetyenziso lweelwimi idla ngokuxhomekeka ekwazini kwegosa elo ulwimi lwalo lwenkobe kungekuko ngenxa yokwazi amalungelo eelwimi neemfuno ezayamene nawo.
- Ubudlelwane phakathi kwamathuba apheleleyo okuba umntu asebenzise ulwimi lwakhe lenkobe kunye nokuzithemba noxhotyiso zizinto apha ezingadli ngakuqondwa.
- Kukho ukuthanda ukuzicingela iilwimi, umz.: IsiNgesi sithatyathwa njengolwimi oluxhobisayo ngokwezoqoqosho, isiBhulu nesiXhosa zona ziilwimi ezayanyaniswa nokungaphuhliseki. IsiNgesi sinewonga elingaphezulu kwelo lesiBhulu nesiXhosa, njlnjl, njlnjl.
- Amagosa ayayiqonda into yokuba xa umntu enyanzelisa ukusebenzisa ulwimi lwakhe lwenkobe loo mntu sukube echaza nto ithile.
- Loo nto xa isenziwa ngabamhlophe abantetha isisiBhulu loo nto ithathwa njengento ekhubekisayo, nto leyo ikhumbuzisa ngobudlelwane bamandla bexesha localu-calulo.
- Kwelinye icala ukunyanzelisa kwabantu abantetha isisiXhosa ukusebenzisa isiXhosa kubonwa njengendlela yokuphikisana nokukhonya kwezinye iilwimi.
- Ukunyanzelisa ukusebenzisa ulwimi lwesiNgesi akubonakalisi ngqzulwano lungako.

Iimbono efana nale ingenza ukuba kube nzima kubemi boMzantsi Afrika ukwamkela iimfuno namalungelo eelwimi zabanye.

Amagosa akanalwazi lungako ngemimiselo emiselwa ngumthetho weelwimi kunye neziphumo zawo. Loo nto ke ikhokelela kwiziphumo ezithile:

- Bakhetha umgaqo-nkqubo weelwimi oguquka lula nobambekayo, oza kusabela iimfuno kwezona meko zesiqhelo.
- Banezisombululo ezingaqingqanga zokuhlangabezana neemeko apho kusetyenziswa khona iilwimi ezininzi — uguqulo-lwimi lwenziwa ngabasebenzi abasebenza nabo.
- Ikakhulu bakhetha ukukholisa iimfuno zoluntu jikelele ngokubhekiselele kwiilwimi kunokukholisa abasebenzi.
- Abayiqondi imfuneko yokuchitha ixesha neenzame ekusetyenzisweni ngokulinganayo kweelwimi xa abasebenzi bebonakala benako ukumelana neemeko, ngokuthi basebenzise iilwimi ezingezizo ezo bebenokuqwenela ukuzisebenzisa.

Ngokubanzi amagosa athi isiNgesi nesiBhulu ziilwimi ezisetyenziswa ngokufanayo ngokomlinganiselo 50/50, ngokuxhomeke kwisebe kodwa ugxininiso lukwisiNgesi. Kuya caca kwinkcazo yabo ukuba isiXhosa asisetyenziswa kangako kwaye singqinilelwa ngaphandle. Iilwimi zezandla ezisetyenziswa ngabazizizhulu, ikakhulu, azinanzwa.

Bayayiqonda into yokuba ikho imfuneko yokunika isiXhosa ingaqalelo kodwa isiphumo saloo nto luguqukelo kwisiNgesi endaweni yesiXhosa. Unobangela waloo nto yinto yokuba uninzi lwamagosa aphezulu akasazi tu kwaphela isiXhosa.

Uninzi lwamagosa phofu ayayamkela into yokuba iincwadi noqhagamshelwano olubhaliweyo kufuneka ziphendulwe ngolwimi olubhalwe ngazo, kodwa usetyenziso lweelwimi ngokubhekiselele kwizaziso, iibhodi zamagama njlnjl ziseyingxaki. Nalapho bathanda ukwamkela njengokwaneleyo oko kukhoyo nokusebenzisekayo.

Ambalwa kakhulu amagosa azikhuthazayo ekuphuculeni ulwazi lwawo ngeelwimi nangona enawo umdla wokwenza oko.

Ubukhulu becala abaqiniseki ngeengcinga zabasebenzi ngokubhekiselele kusetyenziso lweelwimi. Ngaphandle kokuyiqonda into yokuba ngamanye amaxesha kubalulekile okulindlekileyo ngokubhekiselele kwiilwimi kubasebenzi, amagosa adla ngokuziva ekhululekile ekungakunanzini ukulingana kweelwimi. Kananjalo banenkxalabo yokwenene malunga neendleko nokusebenza kakuhle kosetyenziso lweelwimi ezininzi, kwaye abaqinisekanga ngokubaluleka kwaloo nto.

Amagosa athande ukungaqiniseki ngomgangatho nokusebenza kakuhle kweenkonzo zoguqulo-lwimi nezotoliko ezikhoyo kwaye ayayithandabuza imfuneko yazo.

Njengoko umntu ebenokulindela kakade kule meko ukwazi iilwimi ezininzi akuvuzwa kwezi meko kwingqesho, unyuselo neebhonasi njlnjl. SisiBhulu nesiNgesi kuphela iilwimi ezivuzwayo, nangona phofu loo nto ingenziwa ngokusemthethweni. Amasebe akadli ngokuzibonelela iinkonzo zolwimi okanye uphuhliso lweelwimi kuhlalo lwabiwo-mali lwawo.

Nangona kungekho lwazi lungako ngokubhekiselele kummiselo nemfuneko yokulingana kweelwimi, zikho zona izinto ezithembisayo ezibonakalise impumelelo kumacandelo neenkonzo ezithile. Loo mpumelelo ichazwa ngokufutshane kwingxelo eyintloko.

4.2 ABASEBENZI

Ukusetyenziswa kweelwimi nokwaneliseka emsebenzini:

Kwiimpindulo ezizenzekeleleyo ngokubhekiselele kulwaneliseko emsebenzini nokunganeliseki umba weelwimi ubonakele ingumba ongephi. Nangona ubudlelwane emsebenzini bulelona jelo lolwaneliseko, nanjengoko lulandelwa kukwaneliswa ngumsebenzi ngokwawo, imiba emalunga neelwimi ikhakanywe yi-1% kuphela. Kwelinye icala inani elingaphezulwana nje kwe-5% lukhakanye ingxaki ngeelwimi njengengxaki ethile, kodwa loo nto asinto ivakala kangako kwisininzi sabasebenzi.

Inani elingaphantsi kwe-1% (i-5% yabantetha isisiXhosa) liphakamise ukuba isiNgesi ibe siso ulwimi olusetyenziswa nguwo wonke ubani kuqhagamshelwano xa kusonjululwa iingxaki.

Kubantu abantetha isisiXhosa, phofu, iingxaki ezimalunga neelwimi kunye neengxaki zoqhagamshelwano eziyamene noko zibe ngaphezulwana kwe-17%.

Iindlela ekusetyenziswa ngazo iilwimi

Kuba abantetha isisiBhulu besisininzi esingama-66% kubasebenzi (abangama-53% ngabantetha isisiBhulu kuphela ze kubekho nabaphakathi kwe-13% ne-14% abalwimi lwenkobe isisiBhulu nesiNgesi), kanti bekwasisininzi eluntwini, isiBhulu sisetyenziswa sisininzi sabantu xa kuthethwa nakuqhagamshelwano lwaseziosifini naxa kuqhagamshelwana noluntu jikelele.

Kodwa ukusetyenziswa kwesiNgesi kungaphaya komlinganiselo wabasebenzi abantetha isisiNgesi. Ngaphezu koko ukusetyenziswa kwesiNgesi kuya kusanda kakhulu, kanti sele kuza kulingana nokusetyenziswa kwesiBhulu, xa:

- kuqhagamshelwana phakathi kwamacandelo akumasebe,
- phakathi kwamasebe
- xa uqhagamshelwano ilubhaliweyo naxa lukumaxwebhu aseburhulumenteni
- ikakhulu, na xa kuqhagamshelwana norhulumente wesizwe.

Kungoko ke kunokuthiwa isiBhulu siyakhonya kuqhagamshelwano lwesiqhelo ngeli lixa isiNgesi sicela umngeni xa uqhagamshelwano lusiya lusiba loluqingqiweyo.

Abasebenzi bakwathi ukusetyenziswa kwesiNgesi kuya kukhula nangakumbi apha ekuhambeni kwexesha. Ukukhula kosetyenziso lwesiXhosa alungako ngeli lixa lona usetyenziso lwesiBhulu luthande ukuhla noko.

Ukungananzwa kwesiXhosa

Abantu abangabasebenzi abantetha isisiXhosa bangalinganiselwa kwi-13% ukuya kwi-14% zabasebenzi bebonke, kwaye loo nto ikhokelela ekungamelweni ngokwaneleyo kolo lwimi kuzo zonke iintlobo zoqhagamshelwano. Abasebenzi abalinganiselwa kuma-70% ukuya kuma-85% bathi, ngokuxhomekeke kwiimeko ezithile, isiXhosa asifani sisetyenziswe kwaye maxawambi asisetyenziswa tu kwaphela. Umzekelo, abasebenzi abalinganiselwa kuma-85% bathi akungeke usive nokusiva isiXhosa kwiintlanganiso.

Kodwa ke kubasebenzi abantetha isisiXhosa ngabalinganiselwa kuma-50% kuphela abathi ulwimi labo alusetyenziswa tu kwaphela kwiintlanganiso. Kananjalo abantu abantetha isisiXhosa abangama-40% bathi baziva bekukhululekele ukusebenzisa ulwimi lwabo.

Oku kwahlukana kubonakala kwiziphumo kungenxa yokuhlelwa kwabantu abalwimi lunye ngendlela apha eyenza ukuba kusebenze abasebenzi abantetha inye kumacandelo nakwiindawo ekusetyenzelwa kuzo. IsiXhosa, ke ngoko asihlelekanga njengoko iindlela zosetyenziso-lwimi ezisichaza ngayo. Kodwa ke, yona imo yesiXhosa noko ayonwabisi nangona kunjalo.

Iimpindulo kwimiba yeelwimi

Phantse bonke abantu ekuthe kwadliwana indlebe nabo kuzo zonke iilwimi banomnqweno wokusebenzisa ulwimi labo emsebenzini. Kodwa ke uninzi lwabo alunakukunyanzelisa oko.

- Kwabo bantetha isisiBhulu nabo bantetha isisiNgesi abantu abalinganiselwa kwi-15% babona ngokungathi ukuzikhethela kwabo ukusebenzisa ulwimi oluthile akunanzwa.
- Kwaye ngabazi-3% kubo abaziva bexakekisiwe yiloo nto.
- Zii-9% zabantetha isisiBhulu ne-14% zabantetha isisiNgesi kuphela abanokukhetha ngokuqinisekileyo ukusebenzi iilwimi zabo zenkobe.
- Kambe, abantetha isisiXhosa bona banovakalelo olukhulu nangaphezulu.
- Abalinganiselwa kuma-50% kubo banqwenela ukubona iilwimi zabo zisetyenziswa nangakumbi.
- Kwaye abangama-25% baziva bexakanisekile ngeli xesha abali-10% beziva beyicaphukela loo meko.

Kubo bonke abasebenzi, ukuvinjwa ulwimi okanye ukuxakaniseka ngokweelwimi kubonakala kwiSebe loKhuseleko loLuntu, kwiNdlu yoWisomthetho, kwiCandelo loLawulo lwePhondo, kwiSebe leMfundo nakwiSebe leMicimbi yoQoqosho, ezoLimo noKhenketho.

Nangona kukho oko kuxakaniseka kungako abantetha isisiBhulu nabantetha isisiXhosa (nangona ingengabo bonke nje) badla ngokutyumba isiNgesi njengolwimi olufanelekileyo endaweni yeelwimi zabo. Kukho ukwamkeleka noko koncedo lwesiNgesi njengolwimi lokuqhagamshelana.

Nangona kunjalo kuwo wonke amaqela asebenzisa ezi lwimi, bakho abaziva bezimisele ngamandla ukuququzelela iilwimi zabo xa oko kunokuba yimfuneko.

Ubuchule babasebenzi kwiilwimi

Ubuchule kwiilwimi buqale bavavanywa ngokuthi umntu azivavanye ngokwakhe kwaze emva koko olo vavanyo lwalawulwa lwalungelelaniswa ngamagosa aqhuba udlawano-ndlebe. Amanqanaba obuchule obufunyanisiweyo ngala:

- Ubuncinane, isibini esithathwini sabantetha isisiBhulu nabantetha isisiNgesi bayakwazi ukusithetha kakuhle isiBhulu nesiNgesi.
- Phantse abantetha isisiXhosa (60%) basazi kakuhle isiNgesi.
- Ingxaki ke ngoko yeyokuba bangaphantsi kwe-2% abantetha isisiBhulu nabantetha isisiNgesi abasaziyo isiXhosa kwaye bali-10% abantetha isisiXhosa abakwaziyo ukusithetha kakuhle isiBhulu.

Le ngxaki imayela nobuchule bokwazi isiXhosa nesiBhulu, nto leyo eyenza ukuba kusetyenziswe isiNgesi njengolwimi loqhagamshelwano— esinye isizathu esikhulu esenza ukuba isiNgesi sithathe indawo yesiBhulu.

Iingcinga ngokubhekiselele kuqeqesho kwiilwimi namaziko oqeqesho

Ubuncinane ngabasebenzi abangama-70% abayamkelayo into yokuba ubuchule babo kwiilwimi bufuna ukuphuculwa. Baxhasa iindlela ezisebenzayo zoqeqesho kwiilwimi ngakumbi kwisiXhosa. Kodwa bakhetha ikakhulu ukusiva isiBhulu okanye isiXhosa endaweni yokwazi ukusithetha. Abantu abantetha isisiXhosa nabantetha isisiBhulu enyanisweni banomdla wokwazi ukuthetha isiNgesi.

Malunga nesithathu esinye sabantetha isisiNgesi nabantetha isisiBhulu kunye ne-17% yabantetha isisiXhosa bayaneliseka bubuchule obukhoyo kwiilwimi.

Kumasebe afana neCandelo loLawulo lwePhondo kunye neSebe loKhuseleko loLuntu abasebenzi abangama-40% bathi akukho zinkonzo zokuqeqeshela iilwimi.

4.3 ULUNTU JIKELELE

Iimpindulo ngokubhekiselele kwiinkonzo zephondo nolwimi njengomba othile

Phakathi kwesibini esithathwini neekota ezintathu zoluntu jikelele lwanelisekile ziinkonzo abazifumana kuRhulumente wePhondo:

- Imbinana eli-10% ne-15% enganelisekanga ithi iingxaki zayo zikuxinzelelo emsebenzini nokunqongophala kwabasebenzi — bema ixesha elide emgceci belindle.
- Bayaneliseka kakhulu yimibono yabasebenzi.
- Ngabantu nje abambalwa kwabo bantetha isisiBhulu nabantetha isisiNgesi abaneengxaki kuqhagamshelwano ngeelwimi.
- Loo nto ayithethi ukuba bakhonzwa ngeelwimi zabo ngalo lonke ixesha, koko badla ngokunxibelelana lula ngesiBhulu nesiNgesi.
- Abantu abantetha isisiXhosa bona babe nengxaki enkulu kodwa nabo babonakele bezimisele ukuqhagamshelana ngesiNgesi.

Mncinane umahluko okhoyo phakathi kwamaSebe nangona kubonakala kukho iingxaki phaya kwiCandelo lezoThutho ngokubhekiselele kwisiXhosa.

Iimpindulo ngokubhekiselele ngokukodwa kulwimi

Okulindelweyo neemfuno ngokubhekiselele kwiilwimi kuyindida. kwimo yqhagamshelwano kwiphondo:

- Abantu abaphakathi kwe-10% nabangaphezulu kwama-20%, ngakumbi abantetha isisiXhosa bayathanda ukusebenzisa ezinye iilwimi, ngakumbi isiNgesi.
- Phantse ngabantu abantetha isisiBhulu nabantetha isisiNgesi abalithoba eshumini abathandayo okanye abangenangxaki yakusebenzisa ezo lwimi zabo.
- Kubantu abantetha isisiXhosa abantu abamalunga nama-75 bayathanda okanye abanangxaki yakuthetha isiNgesi.
- Ngokubanzi, oku kwenzeka.
- Kwiindlela zosetyenziso kumagosa aqhagamshelana noluntu jikelele.
- Kodwa, kwi-12% zabantu abantetha isisiBhulu nabantetha isisiNgesi kunye nabamalunga nama-23% zabantu abantetha isisiXhosa kukho ukungafuni ukuthetha ezinye iilwimi.
- Phantse kwisiqingatha sabo bantu kukho abantu abanesigqibo sokufuna ukusebenzisa iilwimi zabo. Loo nto ngunobangela wokuququzelelwa kweelwimi.

Ngokubhekiselele kumgaqo-nkqubo weelwimi jikelele:

- Phantse umntu omnye kwabalishumi abantetha isisiBhulu nabantetha isisiNgesi bakhangeleka benganelisekanga ngendlela iilwimi zabo eziphethwe ngayo, kungekuko kwiphondo kuphela.
- Kodwa kwabantetha isisiXhosa loo mlinganiselo unyuka uye kufikelela malunga nama-20%.
- Kwaye isininzi esikhulu samaqela eelwimi siyawamkela ummiselo wokulingana kweelwimi nokufundiswa kwabantwana ngeelwimi zabo zenkobe (bafundiswe kakuhle nangezinye iilwimi, ngakumbi isiNgesi).

Ubuchule bokwazi iilwimi kuluntu jikelele

Kukho ukusetyenziswa kweelwimi ezimbini okubonakala kumakhaya — kwisithathu esinye kumakhaya abantu abantetha isisiBhulu nabantetha isisiNgesi. Ezo lwimi zimbini zidla ngokuxutywa. Kwaye kubantu abantetha isisiXhosa izithathu ezimbini "ziluxuba" nesiNgesi ulwimi lwazo.

Loo nto ke ibonakalisa ukuba, ngokubanzi, kukho ukusetyenziswa kweelwimi ezimbini:

- Kubantu abantetha isisiBhulu ama-80% ayasiva isiNgesi kwaye ama-50% nama-60% akwazi kakuhle ukuqhagamshelana ngaso nokusibhala.
- Kubantu abantetha isisiNgesi ama-60% ayasiva isiNgesi kwaye ama-50% akwazi kakuhle ukuqhagamshelana ngaso nokusibhala.
- Kubantu abantetha isisiXhosa ama-80% ayasiva isiNgesi kwaye izithathu ezimbini zikwazi kakuhle ukuqhagamshelana ngaso nokusibhala.

Ingxaki apho ikhoyo isekubeni yimbinana nje yabantetha isisiBhulu nabantetha isisiNgesi esaziyo isiXhosa, kwaye ngama-20% kuphela amaXhosa asaziyo isiBhulu kwaye ngabangaphantsi kwesiqingatha abakwaziyo ukuqhagamshelana ngaso.

Ngokubanzi kubonakala ngokungathi kubekho ukukhukuliseka kosetyenziso lwesiBhulu kule minyaka idlulileyo. Xa kuthelekiswa nolwimi ekwakufundiswa ngalo ebuntwaneni babo namhlanje babonakala bembalwa abasebenzisa isiBhulu njengolwimi lwenkobe. Kukhangeleka ngokungathi loo nto iya kwenzeka nakwabantetha isisiXhosa.

Ngenxa yemo yokusetyenziswa kweelwimi ezimbini nangenxa yenyano yokungabinangxaki kwabantetha isisiBhulu nabantetha isisiXhosa ekusebenziseni isiNgesi, akuye kubekho mfundo ibonakalayo yokusebenzisa iinkonzo zotoliko nezogqululo-lwimi.

4.4 ABABANDAKANYEKAYO

Ababandakanyekayo badla ngokuba ngabaxumi beli Phondo abaqeqesheke kakhulu kwaye badla ngokungabinabunzima bakuqhagamshelana namagosa eli phondo. Bona baphendule ngolu hlobo:

- Ngokubanzi, kubekho ukwaneliseka okukhulu yindlela ekunxityelelwana ngayo phakathi kwababandakanyekayo namagosa abakhonzayo. Babonakalise imo ekwafanayo naleyo yoluntu jikelele.
- Njengaphaya kuluntu jikelele, kodwa nangaphezulu koko, ababandakanyekayo abantetha isisiNgesi nabantetha isisiBhulu kulula kubo ukusisebenzisa isiBhulu nesiNgesi.
- Kubenjalo nakumagosa abakhonzayo.
- Kambe abaphendulileyo abantetha isisiXhosa bafumene ubunzima kunxibelelwano ngeelwimi.
- Ibe zi-4% kwabo baxumi abangabantu abantetha isisiXhosa, kwaye kungoko iingxaki zabo azibanganafuthe lingako kwiimpemulo jikelele.
- Njengaphaya kuluntu jikelele akubangakho mahluko ungako ubonakeleyo phakathi kwamaSebe.
- Kodwa kukho umkhuba wokuthathelwa koqhagamshelwano ngesiBhulu isikhundla sisiNgesi, kanti ngamanye amaxesha loo nto yenzeka naxa lowo ubandakanyekayo negosa elimkhonzayo bentetha isisiBhulu.
- Loo nto ke ithethe ukuba ukusetyenziswa kwesiNgesi nesiBhulu, ngokubanzi, kuphantse kufune ukulingana.
- Nangona kunjalo abo babandakanyekayo, kunxibelelwano lwabo jikelele, babonakele bezayamanisa kakhulu nosetyenziso lolwimi lwenkobe nokufundisa ngolwimi lwenkobe. Ngako oko ukuzayamanisa nokusebenzisa isiNgesi sisiqhelu sosetyenziso, nto leyo ingathethi kuzahlukanisa kwabantu neelwimi zabo. Loo nto, phofu, ikhokelela ekwenzeni ukuba kuphunguke ukusetyenziswa kwesiBhulu nesiXhosa njengeelwimi ezisetyenziswayo.
- Ngenxa yemo yosetyenziso lweelwimi ezimbini ikho imfuneko ethile yosetyenziso lweenkonzo zotoliko nogqululo-lwimi.

5. UQHANKQALAZO NOQUQUZELELO LWEELWIMI OLUNOKUBAKHO

Iziphumo zibonakalisa ukuba kungoku nje ngabasebenzi noluntu nje olungephi oluziva luxakekisiwe yimfuneko yokuba lusebenze ngeelwimi ezingezizo ezalo okanye oluzimisele ukunyanzelisa ukusebenzisa iilwimi zalo. Uninzi luzimisele "ukwamkela" oko kwenzekayo "nokukholisa". Into yokuba uninzi lwabantu abantetha ingesisiso isiNgesi luguqukele lula esiNgesini kananjalo luzidla ngokwazi ukusebenzisa isiNgesi loo nto ingazisithelisa iingxaki ezinokubakhona kwixesha elizayo, ngxaki ezo izezi: eyokuba isiXhosa sele sicinezelekile sisiNgesi ngeli xesha sona isiBhulu sicinezeleka.

Likho lona iqaqobana elingundoqo labantu phakathi kwabasebenzi naphakathi koluntu jikelele eliyiqondayo into yokuba kukho ummiselo nelungelo elithile elichaphazelekayo nelisele lizimisele ukuthatha inyathelo elithile lokusebenzisa iilwimi zalo ngenjongo yokuqinisekisa loo mmiselo. Xa kufundiswa ingxelo ephelileyo yolu phando kuya kufumaniseka ukuba abantu bangundoqo phaya eluntwini baziintlobo ezahlukileyo noko. Kubo kukho abanemfundo ephakamileyo nabangeniso iphezulu kunye nabo banangeniso nemfundo ephakathi. Inyaniso yokuba elo qaqobana labantu abangundoqo lingabantu abazizifundiswa nabanefuthe lezopolitiko loo nto ithetha ukuba zikho iindlela zokuqhagamshelana ngendlela eyiyo nokubongoza. Kubasebenzi abantetha isisiXhosa abasebenzi abaziingcali kwinkonzo, ngendlela ethile, bakungqulwano oluthile ngeli xesha isinzi sabo singenangxaki yokusebenza ngesiNgesi, kambe kungenzeka ukuba bazimisele ukwenza oko, kukho iqela labantu abasithetha kakuhle isiNgesi kodwa babe beziva benenkxalabo ngomgangatho weelwimi zabo. Loo nto iyenzeka nakwabantetha isisiBhulu nangona beseyipenti engephi kuba isiBhulu sisasetyenziswa kakhulu. Kwabo bantetha isisiNgesi bakho nabanenkolo yokuba kufuneka bawasebenzise amalungelo abo okusebenzisa ulwimi labo, nto leyo badla ngokuyenza, ngokungafaniyo ke nabantetha isisiXhosa. Ngamanye amazwi akho amathuba okulwela iilwimi.

Uqhankqalazelo lwezenkcubeko nezobuhlanga nokulwela ezo zinto yinkqubo apha ethande ukufihlakala. Loo nta asinto ibunganganakanani bunokubonakala lula. Loo nto iya kuxhomekeka kwinkcazo yonxibelelwano olusetyenziswa ngabantu ngokwabo nokuba bakuqonda kangakanani ukubasengozini kweelwimi zabo nenkcubeko yabo. Xa kunokwenzeka ukuba kubekho iqela "elingundoqo" elikhuthazwa ngummiselo wokuphakanyiswa komgangatho weelwimi linokuthi liqalise ukwaziwa ngengxaki yalo naxa linokuqalisa ukujolisa iingcinga zalo kwimo yokubasengozini kweelwimi zalo, nabo bebesoloko "bekwamkela okwenzekayo" baya kukuqonda nangakumbi ukubasengozini kweelwimi zabo.

Ezi nguqu kwiingcinga sele ziqalisile ukwenzeka kubantu abantetha isisiXhosa kambe naphaya kubantu abazizithulu. Nangona isiBhulu sikhangeleka singekho ngozini okwangoku, ukuqwalasela kwezinto ezenzekayo kubonakalisa ukuba naso sisendleleni yokuba lulwimi olungasetyenziswa kakhulu Xa kunokwenzeka ukuba zide zibekho ngokupheleleyo "iingcebiso" ngokusetyenziswa kwesiNgesi ukhukuliseko lwesiBhulu luya kwenzeka ngokukhawuleza, nto leyo iya kufikela abanye abantu bengalindelanga.

Ngaphezu koko isifundo esaziwayo esifumaneke kuzo zonke iimeko zenkcubeko ehlabathini sesokuba kuluntu apho amalungelo omntu nokuzazi kusamkelwa njengento esemthethweni ukuhleleleka kweelwimi ekugqibeleni kuya kukhokelela kuqhankqalazo.

Olu phando lunezinto ezintle elizivelisileyo kwiimeko zasemsebenzini naseluntwini ngokubanzi. Xa lunokuqalisa uqhankqalazelo lweelwimi nokuqondwa kwamalungelo nokungatshatyalaliswa kweelwimi abantu baya kuqalisa ukuyiguqula le nto ithethwa lunxibelelwano kwaye loo nto emva koko iya kubugxobha-gxobha bonke ubudlelwano obukhoyo. Iziphumo zophando zibonakalisa ukuba eli phando lisenethuba lokuzithathela ngokwalo amanyathelo ukunqanda ezo ngxaki zinokwenzeka kwixesha elizayo.

6. INGCACISO NEZIPHUMO

Uguquko olufanelekileyo:

Imeko yakwangoku ingachazwa ngolu hlobo:

- Ukukhonya kosetyenziso lwesiNgesi nesiBhulu kwiCandelo loLawulo lweli Phondo nokuzimisela kwabantu abasebenzisa ezo lwimi zimbini ukunxibelelana ngezo lwimi yinto enokudala ukwaneliseka.
- Iingxaki zoqhagamshelwano ngeelwimi zithathwa njengeengxaki ezingephi, nezingaluphazamisi kangako uqhagamshelwano ngaphakathi kulawulo naphakathi kolawulo noluntu nabaxumi balo.
- Icandelo lolawulo kufuneka linconywe ngomgangatho ophezulu wenkonzo yalo nokwaneliseka emsebenzini.
- *Kodwa ezo zinto zijihla kananjalo zomeleza iingxaki ezinkulu ezintathu ezinokugqabhuka zibe luqhankqalazo apha ekuhambeni kwexesha.*

Iingxaki ezivelayo nonobangela wazo:

- **OKOKUQALA:** Kukho ukungananzwa okukhulu kwesiXhosa kunxibelelwano kwiPhondo. Loo ngxaki isasitheliswe kukuba abathetha olo lwimi bayimbinana kumanqanaba amaninzi kwaye babonakala bezimisele ukuthetha isiNgesi.
- **OKWESIBINI:** Kukho ukhukulekiso lwesiBhulu olubonakalayo njengolwimi olusetyenziswayo. Kodwa loo ngxaki nayo iphinde isitheliswe kukomelela okukhoyo kwendawo yesiBhulu kananjalo nangenxa yokuguqulwa kwabanthetha isisiBhulu lula kwisiNgesi.
- **OKWESITHATHU:** phantse iingxaki zabazizithulu aziqondwa kwaye akwenziwa nto ngazo.

Izinto ezinegalelo kuloo nto:

Ezi ngxaki nonobangela wazo zomelezwa:

- Yinyaniso yokuba ukwazi ukuthetha iilwimi ezimbini nobungakanani bengxaki yokuqala kukwazi ukuyilungisa ngendlela esebenzayo ingxaki ekhoyo, nto leyo iyikhuphela ecaleni imfuneko yoqeqesho olululo, iinkonzo zotoliko noguqulo-lwimi.
- Izicelo zezo nkonzo zimbilwa kangangokuba akukho nto inyanzelisa amagosa aphezulu ekuwuthabatheni njengomcimbi obalulekileyo loo meimbi—
- Amajelo asetyenziswa kuzo angabonakala njengenkcitho.
- Into yokuba abantu abathetha iilwimi ezingathethwa kakhulu kwiinkonzo naseluntwini behlelwe njengamaqela ngokwaneleyo ngenjongo yokuba bagcine usetyenziso lweelwimi zabo ngokungaqingqanga ngelo xesha, lungomelezwa lona usetyenziso ngokubanzi nangokuqingqiweyo.
- Into yokuba usetyenziso lwesiNgesi lubonakale njengento "ezenzekalayo" nento yokuba abantetha isisiXhosa nabantetha isisiBhulu bedla ngokufuna ukuthetha isiNgesi.

Imo yokwala noququzelelo lwexesha

- Iziphumo zibonakalisa ukuba ukuya kufika kwikota enye yabantetha isisiXhosa ne-10% zabantu abantetha isisiBhulu banommiselo othile ngokubhekiselele kuhleleleko lweelwimi zabo.
- Kananjalo kuwo womabini loo maqela nakubantu abazizithulu kukho imbinana yabantu abazikhathazayo ngosetyenziso lweelwimi nekuqhubeka kubo uqhankqalazo.
- Kumagosa aphezulu umgangatho wokuqondwa kweziphumo zokuhleleka kweelwimi awungako kananjalo awungako nomgangatho wokuqondwa kweziphumo ezifihlakeleyo zokungaxhotyiswa nokungathenjwa kwabantu.

7. AMANYATHELO OKULUNGISA

Amanyathelo okulungisa le meko enyanisweni ngamanyathelo afuna iqhinga langoku kwixesha elifutshane nakwexesha elide. **Kwixesha elifutshane:**

- Amagosa aphezulu kumasebe kufuneka athathe amanyathelo acacileyo obunkokeli okuxhasa umthetho weelwimi.
- Ukwenza oko abaphathi abaphezulu kufuneka bayicacise indawo abemi kuyo. Ewe enyanisweni kukho ukungaqiniseki ngokusebenzisa amanyathelo angqingqwa okusebenzisa umthetho weelwimi kodwa nangona kunjalo ukungakhathali nako akuyi kuba nampumelelo ingako. Kuya kufuneka ukuba kufunyaniswe ukulingana phakathi kwendlela engxamisekileyo yokuphakamisa umgangatho weelwimi nokukhuselwa kwazo nendlela yomthetho, ezo ndlela ziyakuba zezona ndlela zisebenza kakuhle. Asikwazi kuchaza ukuba ezo ndlela kuya kufuneka ziqulunqwe njani koko sicebisa kangangoko ukuba kubanjwe iindibano zocweyo ezinomlingiseleli nabaphathi abaphezulu ze ekupheleni kwazo baqulunqe iqhinga elifanelekileyo lwexesha elifutshane nelisebenza kakuhle.
- Kananjalo amasebe kufuneka aqalise kwangoku ukumisela igqiza elijongene nokulingana kweelwimi, elichaza izinto emazeniwe ngokubaluleka kwazo, elichonga izinto eziya kubaluncedo, amaxesha amiselweyo, uhlahlo lwabiwo-mali oluqhubekayo kunye nezicwangciso zomsebenzi ofanele ukwenziwa kwisithuba seminyaka emihlanu. Ukulingana kweelwimi akunakumiselwa ngezenzo kuphela njengoko bubodwa ubume besebe ngalinye, kodwa ukucaciswa kwegama elithi ukulingana kweelwimi kwisebe ngalinye yinto ekunokuqalwa ngayo ngokwezicwangciso.
- Kananjalo kufuneka kubekho nenkqubo yokwazisa eqhutywa liCandelo eliDityanisiweyo leeLwimi (Central Language Service) neKomiti yeeLwimi nexhaswa ngokucacileyo nangokubonakalayo ngabaphathi bamasebe. Isicwangciso sokwazisa kufuneka siquke umthetho, umba wamalungelo eelwimi, imo yobungcali beenkonzo zoguqulo-lwimi nezotoliko, iingcinga ezingezizo ngeelwimi—nemizekelo yezenzo ezizizo (impumelelo).
- Iinkonzo eDityanisiweyo yoGuqulo-lwimi kufuneka yandiswe ukuze ibe nokufezekisa loo misebenzi nokwenzela ukuba ibe nokuthumela abantu kumasebe ukuya kubonelela ngoqeqesho. Kananjalo kufuneka kubekho ukusebenzisana okubonakalayo phakathi kweNkonzo yeeLwimi neenkonzo zeelwimi zamasebe ngamasebe.
- Kufuneka kubekho nonxibelelwano phakathi kweNkonzo zoGuqulo-lwimi neZiko loQeqesho kwezoLawulo (Cape Administrative Academy) ukuze kube nokubonelelwa ngoqeqesho olusebenzayo kwezeelwimi, olude noluqhubekayo, ze ludityaniselwe kwizicwangciso zamasebe.
- Iinkonzo zotoliko kufuneka zifumaneka lula ngenjongo yokwenza imisebenzi ethile afana nokubanjwa kweendibano zokuphulaphula amatyala asemsebenzini neentlanganisano ezibalulekileyo. Mhlawumbe laa nkonzo isetyenziswa kwiNdlu yoWiso-mthetho kungafuneka isetyenziswe nangamasebe.

Ngokubhekiselele kwithuba eliphakathi nethuba elide kufuneka inkqubo yokugqulula iindlela zokuziphatha. Apha sibhekise ekugqulweni "kweengcinga". Ukukhuthazwa kosetyenziso lweelwimi ezininzi kufuneka komelezwe. Kufuneka kuqatshelwe ezi zinto zilandelayo, ikakhulu.

- Kuba ukufunda kwabantu abakhulu ulwimi olungasetyenziswa kakhulu kunzima, kuya kufuneka kubekho iindlela ezithile zokukhuthaza oko, ndlela ezo zifana nokuvuzwa kunye nezinye izibonelelo kwabo babonakalisa ubuchule bokusebenzisa iilwimi ezintathu.
- Ukudityaniswa nabantu abangumzekelo omhle nako kubalulekile. Inkonzo kufuneka izame ukusebenzisa abasebenzi bayo abaziinkokeli abakwaziyo ukusebenzisa iilwimi ezintathu "njengoonozakuzaku" balo mcimbi.
- Ngokubhekiselele kuloo mcimbi ukwaziswa "ngempumelelo" yokwazi ukusebenzisa iilwimi ezintathu emsebenzini nakwiinkqubo yinto apha enokusebenza kakuhle nayo.

Ngaphandle kokuba kuthatyathwe loo manyathelo iinguqu ezifihlakeleyo ezenzekayo nohleleko "ulungemandla" lweelwimi ezingezizo ezesininzi kungayiphazamisa inkuthalo yabasebenzi nabaxumi. Kwaye loo nto ingalidyobha igama elihle eli phondo elinalo nelilifaneleyo lokubonelela ngeenkono ezisemgangathweni nangonxibelelwano olunovelwano. 12525

PROVINCIAL GOVERNMENT WESTERN CAPE

PROPOSED DISPOSAL OF PROVINCIAL STATE LAND

ERVEN 175, 176, 177, 178, 179, 180 AND 181, ROGGEBAAI

Notice is hereby given in terms of the provisions of the Western Cape Land Administration Act, 1998 (Act 6 of 1998) ("the Act") and its Regulations that it is the intention of the Province of the Western Cape, to dispose of Erven 175, 176, 177, 178, 179, 180 and 181, Roggebaai, Administrative District Cape Town, held under title deeds T39821/1976 and T30489/1975 ("the Erven") to the City of Cape Town consolidating the erven with abutting erven of the City of Cape Town and making the land available for the erection of the Cape Town Convention Centre.

Interested parties are hereby invited to submit any representations in terms of section 3(2) of the Act, to The Chief Director: Property Management, Room 5PM5, 9 Dorp Street, Cape Town 8001, or at Private Bag X9160, Cape Town 8000, or by telefax at (021) 483-5511, not later than twenty-one days after the last date upon which date this notice appears.

The full title description of the land is Erven 175, 176, 177, 178, 179, 180 and 181, Roggebaai, in the City of Cape Town, Administrative District Cape Town, Cape Division, Province of the Western Cape, all measuring approximately 1,6999 hectares, held under title deeds T39821/1976 and T30489/1975.

- There are buildings on the site. The current zoning is "general business".

Full details of the Provincial State land in question and the proposed disposal are available for inspection at the office of the Chief Director: Property Management, Room 5PM5, 9 Dorp Street, Cape Town. 12526

PROVINSIALE REGERING VAN DIE WES-KAAP

VOORGESTELDE VERVREEMDING VAN PROVINSIALE STAATSGROND

ERWE 175, 176, 177, 178, 179, 180 EN 181 TE ROGGEBAAI

Kennis geskied hiermee ingevolge die bepalings van die Wes-Kaapse Wet op Grondadministrasie, 1998 (Wet 6 van 1998) ("die Wet") en die Regulasies daarkragtens uitgevaardig, dat die Provinsie Wes-Kaap beoog om Erwe 175, 176, 177, 178, 179, 180 en 181, Roggebaai, Administratiewe Distrik Kaapstad, gehou onder transportaktes T39821/1976 en T30489/1975 ("die Erwe") aan die Stad Kaapstad te vervreem om sodoende die erwe te verenig met aangrensende erwe van die Stad Kaapstad en die grond beskikbaar te stel vir die oprigting van die Kaapstad Konferensiesentrum.

Belangstellendes word hiermee genooi om enige vertoë kragtens artikel 3(2) van die Wet te rig aan Die Hoofdirekteur: Eiendomsbestuur, kamer 5PM5, Dorpstraat 9, Kaapstad 8001, of by Privaatsak X9160, Kaapstad 8000, of by faks (021) 483-5511, binne een-en-twintig dae na die laaste datum waarop hierdie kennisgewing verskyn.

Die volledige aktebeskrywing van die grond is Erwe 175, 176, 177, 178, 179, 180 en 181, Roggebaai, in die Stad Kaapstad, Administratiewe Distrik Kaapstad, Afdeling Kaap, Provinsie Wes-Kaap, gesamentlik met 'n omvang van ongeveer 1,6999 hektaar, gehou onder transportaktes T39821/1976 en T30489/1975.

- Daar is tans geboue op die terrein. Die huidige sonering is "algemene besigheid".

Volledige besonderhede van die betrokke provinsiale staatsgrond en die voorgestelde vervreemding daarvan lê ter insae by die kantoor van die Hoofdirekteur: Eiendomsbestuur, Kamer 5PM5, Dorpstraat 9, Kaapstad. 12526

URHULUMENTE WEPHONDO LENTSHONA KOLONI

ISINDULULO SOKUCHITHWA KOMHLABA WEPHONDO

IZIZA 175, 176, 177, 178, 179, 180 NO-181 EROGGEBAAI

Kukhutshwa isaziso ngokwemiqathango yomthetho oyiWestern Cape Land Administration Act, 1998 (Act 6 of 1998) ("the Act") kunye neMimiselo yokuba iPhondo leNtshona Koloni linenjongo yokuchitha iZiza, 175, 176, 177, 178, 179, 180 no-181 eRoggebaai eKapa, kuLawulo lweSithili saseKapa, esiphantsi koT39821/1976 noT30489/1975 ("iSiza") kwiSixeko saseKapa, ukudibanisa nokuxhasa iziza zeSixeko saseKapa kwanokwenza umhlaba ubekhona ukuze kwandiswe iZiko leNkomfa laseKapa.

Kumemelelwa amaqela achaphazelekayo ukuba angenise naziphi na iziphakamiso anazo ngokwemiqathango yecandelo 3(2) lalo Mthetho, kuMlawuli oyiNtloko wezoLawulo Mhlaba, kwaRoom 5PM5, 9 Dorp Street, Cape Town 8001, okanye kwaPrivate Bag X9160, Cape Town 8000, okanye kuthunyelwe ngale telefaksi (021) 483-5511, zingedlulanga iintsuku ezingamashumi amabini ananye emva komhla esigqibele ukuvela ngawo esi saziso.

Inkcazo ephelileyo ngale tayitile siZiza 175, 176, 177, 178, 179, 180 no-181 eRoggebaai, kwiSixeko saseKapa, kuLawulo lweSithili saseKapa, kwiCandelo leKapa, kwiPhondo leNtshona Koloni, lo mhlaba ulinganiselwa kwi-1,6999 yeehektare, nophantsi kweTitle Deed koT39821/1976 noT30489/1975.

- Kukho izakhiwo kwesi sakhiwo. Kungoku nje lo mhlaba usetyenziswa kwwezo-"Shishino Gabalala".

Linkcukacha ezizelelo ngomhlaba woRhulumente wePhondo ekubhekiselelwa kuwo ndawonye nesindululo sokuchithwa kwawo ziyafumaneka ukuze zihlolwe kwiofisi yoMlawuli oyiNtloko wezeMihlaba, kwaRoom 5PM5, 9 Dorp Street, Cape Town. 12526

PROVINCIAL GOVERNMENT: WESTERN CAPE

CHIEF DIRECTORATE PROPERTY MANAGEMENT

NOTICE OF LEASE OF PROVINCIAL PROPERTY

Tenders are invited for the lease of the following properties:

1. a four (4) bedroom house situated at 21 Van Reenen Street, Newlands at a market related monthly rental of R7 850,00.
2. a four (4) bedroom double storey dwelling known as House Zeldenrust, situated at Porter School, Tokai.
3. a three-storey building or a portion thereof, formerly known as Huis Erika Hostel, situated on Erf 1722, Riebeeck Street, Worcester.

Offers must be submitted on the prescribed Offer to Lease Documents, which is obtainable from the Chief Directorate: Property Management, 5th Floor, 9 Dorp Street, Cape Town. The closing date for the submission of Offer to Lease Documents is 11:00 on 10 January 2003 and Offer to Lease documents can be referred to Mrs. Y. Gaidien, at Telephone (021) 483-5795. 12527

PROVINSIALE REGERING: WES-KAAP

HOOFDIREKTORAAT EIENDOMSBESTUUR

KENNIS VIR DIE VERHURING VAN PROVINSIALE EIENDOM

Aanbiedinge word hierby gevra vir huur van die volgende eiendomme:

1. 'n vier (4) slaapkamer woning geleë te Van Reenenstraat 21, Nuweland, teen 'n maandelikse markverwante huurgeld van R7 850,00.
2. 'n vier (4) slaapkamer dubbelverdieping woning, voorheen bekend as Huis Zeldenrust, geleë te Porterskool, Tokai.
3. 'n drie-verdieping woning of 'n gedeelte daarvan, voorheen bekend as Huis Erika Koshuis, geleë te Erf 1722, Riebeeckstraat, Worcester.

Aanbiedinge mag voorgelê word op die Huuraanbodvoms wat verkrygbaar is by die Hoofdirektoraat: Eiendomsbestuur, 5de Vloer, Dorpsstraat 9, Kaapstad. Die sluitingsdatum vir die indiening van Huuraanbodvoms is 11:00 op 10 Januarie 2003 en navrae kan gerig word aan Mev. Y. Gaidien by Telefoon (021) 483-5795. 12527

URHULUMENTE WEPHONDO LENTSHONA KOLONI

ICANDELO LOMLAWULI OSINGATHE EZEMIHLABA

ISAZISO SOKUCHITHWA KOMHLABA WEPHONDO

Kufunwa iitenda zokuchithwa kwale mihlaba ilandelayo:

1. Indlu enamagumbi okulala amane (4) ekwa-21 Van Reenen Street, eNewlands ngerenti yenyanga esikelezwe kwixabiso leemalike elibizwa kwindawo leyo neliyi-R7850,00.
2. Indlu enamagumbi okulala amane (4) enamagumbi aphezulu eyaziwa ngokuba yiHouse Zeldenrust emi ePorter School, eTokai.
3. Isakhiwo ezinamambi aphezulu okanye indawo eyaziwa ngokuba yiHuis Erika Hostel, emi kwisiza 1722, eRiebeeck Street, eWorcester.

Izithembiso zokwenza iitenda mazingeniswe kwifomu/iifomu zetenda ezilungiselelwe oko, ezifumaneka kwiCandelo loMlawuli oyiNtloko oSingathe ezeMihlaba, kuMgangatho 5, kwa-9 Dorp Street, eKapa. Umhla wokuvala ukuthunyelwa kwezi tenda ngowe-10 kuJanuwari 2002 ngentsimbi ye-11:00 kwaye amaxwebhu okwenza itenda angabhekiswa kuNksk Y. Gaidien, ngale nomb.: yefowuni: (021) 483-5795. 12527

The "Provincial Gazette" of the Western Cape

Die "Provinsiale Koerant" van die Wes-Kaap

appears every Friday, or if that day is a public holiday, on the last preceding working day.

verskyn elke Vrydag of, as die dag 'n openbare vakansiedag is, op die laaste vorige werkdag.

Subscription Rates

R46,00 per half-year, throughout the Republic of South Africa.

R46,00 + postage per half-year, Foreign Countries.

R92,00 per annum, throughout the Republic of South Africa.

R92,00 + postage per annum, Foreign Countries.

Subscriptions are payable in advance.

Single copies are obtainable at Room 12-06, Provincial Building, 4 Dorp Street, Cape Town 8001, at R3,00 per copy.

Tarief van Intekengelde

R46,00 per halfjaar, in the Republiek van Suid-Afrika.

R46,00 + posgeld per halfjaar, Buiteland.

R92,00 per jaar, in die Republiek van Suid-Afrika.

R92,00 + posgeld per jaar, Buiteland.

Intekengeld moet vooruitbetaal word.

Los eksemplare is verkrygbaar by Kamer 12-06, Provinsiale-gebou, Dorpstraat 4, Kaapstad 8001, teen R3,00 per eksemplaar.

Advertisement Tariff

First insertion, R13,00 per cm, double column.

Repeats R10,00 per cm, double column.

Fractions of cm are reckoned as a cm.

Advertensietarief

Eerste plasing, R13,00 per cm, dubbelkolom.

Herhaling, R10,00 per cm, dubbelkolom.

Gedeeltes van 'n cm word as een cm beskou.

Notices must reach the Director-General not later than 10:00 on the last working day but one before the issue of the *Gazette*.

Whilst every effort will be made to ensure that notices are published as submitted and on the date desired, the Administration does not accept responsibility for errors, omissions, late publications or failure to publish.

All correspondence must be addressed to the Director-General, P.O. Box 659, Cape Town 8000, and cheques, bank drafts, postal orders and money orders must be made payable to the Provincial Administration Western Cape.

Kennisgewings moet die Direkteur-generaal uiterlik om 10:00 op die voorlaaste werkdag voor die uitgawe van die *Koerant* bereik.

Hoewel alle pogings aangewend sal word om te sorg dat kennisgewings soos ingedien en op die verlangte datum gepubliseer word, aanvaar die Administrasie nie verantwoordelikheid vir foute, weglatings, laat publikasies of versuim om dit te publiseer nie.

Alle briefwisseling moet aan die Direkteur-generaal, Posbus 659, Kaapstad 8000, gerig word en tjeks, bankwissels, posorders en poswissels moet aan die Provinsiale Administrasie Wes-Kaap.

CONTENTS—(Continued)**INHOUD—(Vervolg)**

	Page		Bladsy
Swartland Municipality: Closure	1427	Theewaterskloof Munisipaliteit: Onderverdeling en vervreemding	1428
Swartland Municipality: Closure	1427	Theewaterskloof Munisipaliteit: Onderverdeling	1428
Theewaterskloof Municipality: Subdivision and alienation	1428	Theewaterskloof Munisipaliteit: Eiendom waardasie	1429
Theewaterskloof Municipality: Subdivision	1428	Die Taaloudit in die Wes-Kaap 2001: Kort Samevattende Verslag	1435
Theewaterskloof Municipality: Valuation of property	1429	Provinsiale Regering van die Wes-Kaap: Voorgestelde vervreemding van provinsiale staatsgrond	1445
The Western Cape Language Audit 2001: Short Synoptic Report	1430	Provinsiale Regering: Wes-Kaap: Hoofdirektoraat Eiendomsbestuur: Kennis vir die verhuring van provinsiale eiendom	1446
Provincial Government Western Cape: Proposed disposal of provincial state land	1445		
Provincial Government: Western Cape: Chief Directorate Property Management: Notice of lease of provincial property	1446		